

A photograph of a woman and a young child walking away from the camera on a wide, light-colored gravel path. The woman is wearing a red long-sleeved shirt, grey trousers, and bright pink rubber boots. The child is wearing a camouflage jacket, pink leggings, and pink boots, and is pushing a small red toy shopping cart. To the left of the path is a lush green lawn with some wooden picnic tables. In the background, there are modern houses with dark roofs and light-colored walls, surrounded by trees. The sky is blue with some clouds. A large, semi-transparent purple speech bubble is overlaid on the lower part of the image, containing the text 'Trots op vandaag, werken aan morgen'.

Trots op vandaag,
werken aan morgen

Samenwerkingsakkoord

2026–2030

Trots op vandaag, werken aan morgen

KOMPAS · Jong Maashorst · CDA · GL-PvdA-D66-PRO

Voorwoord

Maashorst staat er goed voor. Wat vier jaar geleden begon met een herindeling, is met grote inzet van velen uitgegroeid tot een zelfbewuste gemeente met een eigen karakter en een sterke gemeenschap. De afgelopen vier jaar is samen met de gemeenteraad, inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen een stevig fundament gelegd: een gedeelde koers, heldere keuzes, een gemeente die weet waar ze voor staat. Maashorst is een gemeente waar mensen voor elkaar zorgen, waar ondernemers ruimte krijgen en waar zes dorpen samen één krachtig geheel vormen. Dat is wie we zijn en waar we trots op zijn.

De komende vier jaar bouwen we samen verder op dat stevige fundament. We zetten een volgende stap om ervoor te zorgen dat Maashorst in 2050 nog steeds die aantrekkelijke, gezonde en sterke gemeente is. Dat komt met uitdagingen en kansen: het veranderende klimaat, de druk op water en energie, een vergrijzende bevolking en veranderende trends in de samenleving. Dit vraagt om concrete stappen en duidelijke keuzes: over woningen, onderwijs, een andere landbouw, natuur en een gezonde leefomgeving. Het Maashorst van morgen bouwen we vandaag.

KOMPAS Maashorst, Jong Maashorst, CDA en GL-PvdA-D66-PRO hebben elkaar gevonden in die overtuiging. Dat we keuzes moeten maken die soms moeilijk zijn en om lef en overtuiging vragen. We staan naast onze inwoners, ondernemers en organisaties. Als een partner die ruimte geeft en verandering mogelijk maakt. Maar dat is niet vrijblijvend. De gemeente doet haar deel. En de gemeenschap het hare. Altijd met scherp oog voor wat Maashorst nodig heeft: voor nu én voor later.

Dit samenwerkingsakkoord is een volgende stap om de Toekomstvisie Maashorst2050 concreet te maken. De bladzijden die volgen beschrijven wat we de komende vier jaar gaan doen. Maar de gemeente die we willen zijn, wordt niet alleen bepaald door wat er op papier staat. Die wordt gemaakt door ons samen. Met trots op vandaag en met vertrouwen in morgen.

KOMPAS Maashorst, Jong Maashorst, CDA en GL-PvdA-D66-PRO

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Vertrouwen als vertrekpunt	6
Open, zichtbaar en koersvast	6
Participatie.....	7
2. Omzien naar elkaar	9
Samenredzaamheid en zorg.....	9
3. Niemand aan de kant	11
Bestaanszekerheid en schulden	11
Arbeidsmarkt die werkt voor Maashorst.....	12
Jeugd en jeugdzorg.....	12
Ouderen	13
Inclusie en toegankelijkheid	14
Vluchtelingenopvang	15
Arbeidsmigratie	15
4. Vitale kernen, sterke gemeenschap	16
Basisvoorzieningen in elke kern	16
Onderwijs	17
Sport en bewegen.....	18
Verenigingsleven en vrijwilligers.....	19
Kunst, cultuur en erfgoed	21
Veiligheid en weerbaarheid	21
5. Bouwen aan morgen	24
Woningbouw en leefomgeving.....	24
Gemeentelijke regie op ruimte.....	25
Duurzame bereikbaarheid	26
6. Leven met de natuur	29
Genieten van natuurgebied de Maashorst en het buitengebied.....	29
Groene leefomgeving in de kernen	30
Klimaatadaptatie en water.....	30
Afval en grondstoffen.....	31
7. Onze economie, onze keuze	32
Sterk economisch profiel	32
Energie en netcongestie	33
Samen innoveren en duurzaam ondernemen.....	33
Agrofood en transitie van de landbouw.....	34
Winkelcentra en aantrekkelijke kernen.....	35
Kwaliteitstoerisme en recreatie	36

8. Solide van binnen, sterk naar buiten	37
Organisatie: proactief, omgevingsbewust en werken vanuit de bedoeling	37
Regionale samenwerking	38
Financiën	38
Portefeuilleverdeling	39

1. Vertrouwen als vertrekpunt

Bestuursstijl, participatie en dienstverlening

Visie Maashorst 2050: Samen mogelijk maken

Maashorst is een gemeente die het samen doet. Samen met inwoners, samen met de raad, samen met partners in de samenleving. We bouwen komende jaren verder aan één Maashorst, waarin we helder communiceren, verwachtingen eerlijk schetsen en inwoners op een duidelijke manier betrekken bij de keuzes die we maken. We versterken de bestuurscultuur, professionaliseren onze dienstverlening en investeren in een organisatie die werkt vanuit de bedoeling en met vertrouwen in de kracht van onze samenleving. Zo maken we de toekomst van Maashorst niet alleen bestuurbaar, maar vooral samen mogelijk.

Open, zichtbaar en koersvast

De wereld om ons heen verandert snel en dat betekent ook dat de rol van de gemeente verandert. De grote opgaven van deze tijd zijn te groot voor de gemeente alleen, we lossen ze alleen samen op. Met inwoners, bedrijven, maatschappelijke partners en samen met de gemeenteraad werken we aan een leefbaar en fijn Maashorst voor iedereen. Dat vraagt om een gemeentebestuur dat graag samenwerkt, benaderbaar is, helder communiceert en ook duidelijk is over dilemma's die bij moeilijke keuzes horen. Onze bestuursstijl toont lef, durf om te experimenteren en een actieve houding richting de lange termijn. We kijken daarbij naar Maashorst als geheel: we wegen de inzet niet per kern afzonderlijk, maar maken keuzes in het belang van de hele gemeente.

Samen opgaven aangaan betekent ook dat de gemeente niet overal meer de regie of kartrekkersrol pakt. We laten meer ruimte voor initiatieven van inwoners, bedrijven, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We werken actief mee aan initiatieven van anderen en faciliteren waar mogelijk. We willen dat inwoners en ondernemers de gemeente ervaren als een partner die meedenkt, duidelijk is en betrouwbaar handelt. Daarom versterken we de ondersteuning aan ondernemers via een herkenbaar en laagdrempelig aanspreekpunt binnen de gemeentelijke organisatie.

Ook in onze eigen manier van werken willen we stappen zetten. We richten ons nadrukkelijk op werken vanuit de bedoeling, waarbij de bedoeling van het initiatief voorop staat. De bedoeling van een initiatief weegt zwaarder dan het afvinken van gemeentelijke regels. We verbeteren onze dienstverlening ook door middel van kunstmatige intelligentie (AI) zodat we vergunningaanvragen snel en efficiënt kunnen afhandelen. **Daarbij willen we werken met duidelijke servicenormen en bekijken we periodiek waar we onze uitvoering en dienstverlening kunnen verbeteren.**

We vinden een goede samenwerking tussen het college en de gemeenteraad van belang. De raad is het hoogste orgaan in het gemeentebestuur en daarom is het belangrijk dat ze goed aan de voorkant meegenomen worden in belangrijke opgaven. We hebben behoefte om vaker met de gemeenteraad te sparren en input op te halen over grote, impactvolle onderwerpen. De komende tijd onderzoeken we welke instrumenten we daarvoor (nodig) hebben. Bij grote en impactvolle projecten en onderwerpen willen we vaker werken met startnotities. Daarin schetsen we het beeld- en besluitvormingsproces dat we willen doorlopen, zodat de raadsleden al vanaf het begin weten wanneer zij inbreng kunnen leveren en vanaf de start richting kunnen geven. Zo worden grote opgaven een gezamenlijk traject in plaats van een bestuurlijk eindproduct.

Ook kijken we naar Maashorst als geheel. Bij integrale afwegingen wordt het belang van de gehele gemeente betrokken. Tegelijkertijd zijn we trots op de identiteiten van onze kernen. Deze identiteit, leefbaarheid en voorzieningen van de afzonderlijke kernen wordt expliciet meegewogen in integrale afwegingen.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We tonen lef, nemen verantwoordelijkheid en geven het goede voorbeeld aan onze inwoners in het samen aanpakken van de uitdagingen in onze koers.
- We maken als gemeente de doorontwikkeling van regievoerder en regelsteller naar verbinder, mogelijk-maker van initiatieven die bijdragen aan onze koers.
- We faciliteren bedrijven en ondernemers beter en proactief met een herkenbaar en laagdrempelig aanspreekpunt waar bedrijven met vragen terecht kunnen.
- Nieuwe initiatieven worden integraal getoetst; de bedoeling van een initiatief staat voorop.
- We sluiten aan op het experiment van de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) rondom de inzet van AI (kunstmatige intelligentie) op vergunningen.
- We onderzoeken op welke vlakken we duidelijke servicenormen kunnen opstellen voor aanvragen van inwoners en ondernemers.
- We gaan klantreizen uitvoeren om te bekijken waar we onze uitvoering, regels en procedures kunnen verbeteren.
- We leggen meer focus op leren en experimenteren: we kiezen vijf pilots rondom vergunningverlening en (tijdelijk) herbestemmen van panden en kavels.
- De raad is het hoogste orgaan in we benutten bestaande of nieuwe instrumenten van de raad beter om deze in positie te brengen eerder een actieve rol te pakken.
- We inventariseren via de langetermijnagenda (LTA) bij welke grote of impactvolle projecten en onderwerpen we kunnen werken met een startnotitie en uitgebreid beeldvormingsproces, zodat de raad vroegtijdig betrokken wordt. Deze inventarisatie leggen we voor aan de raad.
- Bij integrale afwegingen wordt gekeken naar het belang van de gehele gemeente, maar de identiteit, leefbaarheid en afzonderlijke kernen worden expliciet meegewogen.

Participatie

Inwoners willen graag meedenken over projecten en ontwikkelingen die in de gemeente plaatsvinden. Daar zijn we blij mee, inwoners weten zelf het beste wat hun buurt of kern nodig heeft. De eerste ervaringen met ons participatiebeleid zijn positief, daarom blijven we bewust kiezen om hier mee door te gaan. Tegelijkertijd blijven we doorleren en verbeteren op basis van de ervaringen die we met eerdere trajecten hebben opgedaan. Goede participatie vraagt niet steeds om nieuwe vormen, maar om heldere afspraken en goed verwachtingsmanagement. Daarbij hoort dat we vooraf duidelijk en transparant zijn over de rol van inwoners: informeren, raadplegen, adviseren of meebeslissen. Teleurstellingen ontstaan veelal door onduidelijke verwachtingen. Daarom communiceren we helder aan het begin van elk traject wat er wél en niet kan. En communiceren we consequent over de voortgang van projecten, ook als er niet altijd veel te delen is.

Transparantie betekent ook dat we helder zijn over de keuzes die we maken in het belang van onze gemeente, ook als dat lastig is. Deze keuzes leggen we altijd uit. Eind 2026 evalueren we het huidige participatiebeleid en scherpen deze aan waar nodig. Ook verkennen we op dat moment vernieuwende vormen van participatie zoals een burgerberaad, inclusief een pilot hiervan op een thema dat bij onze gemeente past.

Daarnaast blijven we inzetten op zichtbare participatieadviseurs voor onze inwoners. Niet alleen als begeleiders van gemeentelijke processen, maar vooral als buurtadviseurs voor inwoners die zelf met een initiatief aan de slag willen. Daarbij geloven we dat onze inwoners en partners zelf kunnen organiseren wat hun wijk of buurt nodig heeft. We doen dan ook een beroep op het verantwoordelijkheidsbesef en de samenkracht van onze inwoners. We moedigen nieuwe initiatieven voor Maashorst aan en geven als gemeente zelf het goede voorbeeld door de stap naar voren te zetten. We wachten niet tot inwoners naar het gemeentehuis komen, maar willen zelf het gesprek opzoeken: in de wijk, bij verenigingen, bij ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Ook maken we een nieuwe stap met onze Kernencv's die richting 2028/2029 tot aflopen. Met de huidige Kernencv's hebben we een mooie basis gelegd in de afgelopen jaren. We maken een doorontwikkeling naar Kernencv's die meer aansluiten op de toekomstvisie Maashorst 2050.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We werken verder met het vastgestelde participatiebeleid en de participatieladder en evalueren dit eind 2026 met aanscherpingen waar nodig.
- We zijn bij elk participatietraject vanaf het begin helder over de rol van inwoners: informeren, raadplegen, adviseren of meebeslissen.
- We verkennen vernieuwende participatievormen, waaronder een pilot burgerberaad op een thema dat bij Maashorst past.
- We maken participatieadviseurs zichtbaarder en benaderbaar als buurtadviseurs voor inwoners met een eigen initiatief.
- Het college gaat actief naar buiten: vaker in gesprek met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven op hun terrein en niet alleen in het gemeentehuis.
- We gaan door met de Kernencv's wanneer deze aflopen en maken hierin de doorontwikkeling naar de toekomstvisie Maashorst 2050.

2. Omzien naar elkaar

De sociale basiszorg, welzijn en samenredzaamheid

Visie Maashorst 2050: Samen wel zijn

Onze inwoners zijn de kracht van Maashorst. We zijn een gemeente waar mensen elkaar kennen, elkaar helpen en waar ondersteuning dichtbij is als het nodig is. Zorg en samenredzaamheid gaan bij ons hand in hand met kansen om bij te dragen, te groeien en van betekenis te zijn. Dat vraagt vertrouwen in onze inwoners én om een sterke sociale basis in al onze kernen.

Samenredzaamheid en zorg

Buren die een oogje in het zeil houden, vrijwilligers die signaleren of mensen niet eenzaam zijn, verenigingen die ontmoeting organiseren. Het is de kern van hoe we hier met elkaar omgaan. Deze sociale basis is sterker dan welke zorgregeling ook. Want hoe beter mensen elkaar kennen, hoe meer ze elkaar helpen en hoe minder snel iemand (zware) professionele hulp nodig heeft. Als gemeente zorgen we daarom voor een sterke sociale basis: we ondersteunen vrijwilligers en verenigingen actief, investeren in sterke sociale netwerken en zorgen dat formele en informele zorg elkaar aanvullen en versterken. Op deze manier kunnen inwoners tijdig passende ondersteuning krijgen en zo lang mogelijk zelfstandig meedoen.

Daarbij verschuift de focus nadrukkelijk naar het maatschappelijk voorveld, waarbij mensen steun en hulp krijgen van hun netwerk en voorkomen dat kleine problemen grote problemen worden. Verenigingen spelen een grote rol binnen dit maatschappelijk voorveld. We stimuleren hen om breder te kijken dan hun eigen activiteit en te helpen bij het signaleren van eenzaamheid of andere problemen bij hun leden. We zetten daarbij in op een versterking van de samenwerking tussen welzijn, zorg en verenigingen.

Maashorst is een gemeenschap vol talent, energie en inzet. Daarom benutten we ook de kracht van inwoners. We benaderen inwoners niet alleen vanuit een hulp- of zorgvraag, maar ook vanuit de vraag hoe zij hun talenten, ervaring en betrokkenheid kunnen inzetten voor de gemeenschap. Een specifiek voorbeeld zijn onze vitale gepensioneerden. Deze groep heeft een enorme bron aan kennis, levenservaring en betrokkenheid. Zij spelen ook een belangrijke rol in vrijwilligersorganisaties, verenigingen en andere maatschappelijke projecten en dragen zo bij aan een beter Maashorst.

Ook mantelzorgers vormen een belangrijke basis in onze gemeenschap: partners, familieleden, burens en vrienden die dag in dag uit klaarstaan voor wie hen nodig heeft. Dankzij hen kunnen inwoners langer thuis blijven wonen, blijft de druk op professionele zorg beheersbaar en blijft onze gemeenschap warm en verbonden. Die inzet verdient erkenning én ondersteuning. Overbelasting van mantelzorgers ligt tenslotte op de loer. Daarom zorgen we dat respijtzorg laagdrempelig, tijdig en goed vindbaar is voor iedereen die er behoefte aan heeft.

Samenredzaamheid en een sterke sociale basis zijn hiermee de basis van een toekomstbestendige gemeenschap. Hiermee maken we de zorg menselijker, dichtbij en betaalbaar en versterken we de kwaliteit van samenleven in al onze dorpen.

Maar we moeten realistisch zijn: niet iedereen heeft een sterk netwerk om zich heen. Daarom zorgen we dat er in elk van onze 11 gebieden een stevig lokaal team is met herkenbare gezichten, die weten wat er speelt in de buurt en die de weg kennen naar de juiste hulp. Geen loket op afstand maar laagdrempelige ondersteuning in de buurt. Deze teams werken samen met zorg- en welzijnsaanbieders en vrijwilligersorganisaties om ervoor te zorgen dat niemand tussen wal en schip valt. Met deze aanpak kunnen we vroeg signaleren en vroeg helpen. Dat is beter voor onze inwoners én voor de kosten van de zorg.

Ook vergroten we de kracht van zorgcoöperaties: verenigingen van inwoners die zelf als vrijwilligers zorg en hulp in hun eigen wijk of dorp organiseren en daarin nauw samenwerken met professionals. Maashorst heeft op dit moment vier zorgcoöperaties en dat levert zichtbaar resultaat op: mensen blijven langer zelfstandig, voelen zich minder eenzaam en vinden makkelijker de weg naar hulp. De komende vier jaar streven we naar vier nieuwe zorgcoöperaties erbij. Opbouwwerkers krijgen een duidelijke opdracht: inwoners verbinden, initiatieven aanjagen en mensen elkaar laten helpen. Tegelijkertijd, zorgcoöperaties en dergelijke vrijwilligersinitiatieven zorgen voor ondersteuning in het voorliggende veld. Als deze hulp niet voldoende blijkt, blijft professionele zorg altijd beschikbaar.

Tot slot stoppen we met de bureaucratie die mensen ontmoedigt. Mensen met een chronische ziekte of beperking waarvan vaststaat dat er geen verbetering meer mogelijk is, krijgen langdurige beschikkingen, zodat ze niet telkens een nieuwe aanvraag hoeven te doen. Steekproeven voorkomen misbruik.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We ondersteunen vrijwilligers, verenigingen en dorpsnetwerken actief en geven hen een grotere rol in vroegsignalering zodat problemen klein blijven en zwaardere zorg voorkomen wordt.
- We benutten de kracht van inwoners die met pensioen gaan door hen actief te betrekken bij dorpskracht, ondersteuning en vrijwilligerswerk.
- We versterken onze ondersteuning aan mantelzorgers door respijtzorg laagdrempelig, tijdig en goed vindbaar te maken, door middel van informatievoorziening en inzetten op meer respijtzorgplekken.
- In 2028 hebben we in alle 11 de gebieden (zoals omschreven in beleidsprogramma Wonen & Zorg) een stevig lokaal team met herkenbare gezichten: laagdrempelig, dichtbij en gericht op wat inwoners zelf kunnen, aangevuld met professionele zorg waar nodig.
- We versterken de bestaande zorgcoöperaties en ondersteunen nieuwe initiatieven actief, met als doel vier nieuwe zorgcoöperaties toevoegen in vier jaar. Opbouwwerkers krijgen de opdracht om inwoners te verbinden en lokale initiatieven aan te jagen. Professionele zorg blijft beschikbaar voor mensen die dat nodig hebben.
- Mensen met een chronische ziekte of beperking waarvan vaststaat dat er geen verbetering meer mogelijk is, krijgen langdurige beschikkingen, zodat ze niet telkens een nieuwe aanvraag hoeven te doen.

3. Niemand aan de kant

Bestaanszekerheid, jeugd, ouderen en inclusie

Visie Maashorst 2050: Samen wel zijn

Maashorst is een gemeente waarin inwoners zich kunnen ontplooiën, waar iedereen mee moet kunnen doen en hun talent in kan zetten voor de samenleving. Dat moet kunnen, ongeacht waar je vandaan komt of wat je te besteden hebt. Als je niet (volledig) mee kunt doen, dan krijg je tijdig ondersteuning: dichtbij en toegankelijk.

Bestaanszekerheid en schulden

In Maashorst moet iedereen mee kunnen doen, ongeacht de omvang van je portemonnee. Helaas zien we dat landelijk en ook in Maashorst het verschil tussen rijk en arm steeds groter wordt. Armoede maakt mensen kwetsbaar voor schulden, vergroot de afstand tot werk en kan leiden tot het vermijden van hulp uit schaamte of wantrouwen. Armoede is geen persoonlijk falen maar een probleem waar we samen de schouders onder moeten zetten. Daarom bestrijden we armoede actief, verlagen we de drempels voor hulp en pakken problemen vroeg aan. **Daarbij zetten we in op het verkleinen van sociaal-economische (gezondheids)verschillen.** We wachten niet tot mensen met een probleem aankloppen, maar we gaan actief naar hen toe.

We verhogen de inkomensgrens voor ondersteuning naar 130% van het sociaal minimum. Zo vallen mensen die nét boven de armoedegrens zitten niet meer tussen wal en schip. Mensen die te maken hebben met loonbeslag of schuldsanering of die structureel of langdurig extra hoge zorgkosten hebben vanwege een chronische of langdurige beperking worden onevenredig benadeeld. We kijken naar de financiële draagkracht van deze mensen bij beoordeling van een minimaregeling binnen de wettelijke kaders.

Daarnaast vinden we het belangrijk dat kinderen die opgroeien in armoede mee kunnen doen met bijvoorbeeld sporten en zwemles. Daarom blijven we bewust kiezen voor het Kindpakket. We draaien op dit moment een pilot met het Volwassenenfonds, waarmee sport en cultuur toegankelijk wordt voor mensen die rond het bestaansminimum leven. We zien hier nu al positieve resultaten van. Bij een positieve evaluatie van deze pilot willen we deze structureel maken. Ook de steun aan Quiet Maashorst, de organisatie die mensen in stille armoede bereikt, verankeren we structureel na een positieve evaluatie.

Schuldenproblematiek pakken we vroeg aan. Huur- en energieachterstanden zijn signalen dat iemand hulp nodig heeft. Deze signalen nemen we serieus. We breiden daarom onze inzet op schuldhelpverlening uit en zetten extra in op huisbezoeken. Zo krijgen we een beter beeld van verborgen armoede en kunnen we mensen eerder en beter helpen.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We verhogen de inkomensgrens voor ondersteuning naar 130% van het sociaal minimum en voeren automatische toekenning van regelingen in voor inwoners van wie we weten dat ze daar recht op hebben. Voor mensen die te maken hebben met loonbeslag of schuldsanering, en mensen die structureel of langdurig extra hoge zorgkosten hebben

vanwege een chronische of langdurige beperking, kijken we naar de financiële draagkracht bij beoordeling van een aanvraag.

- We continueren het Kindpakket en maken het Volwassenenfonds en de steun aan Quiet Maashorst structureel na positieve evaluatie.
- We vergroten capaciteit voor schuldhulpverlening, inclusief laagdrempelige huisbezoeken en inloopspreekuren.

Arbeidsmarkt die werkt voor Maashorst

We gaan voor een sterke en inclusieve lokale arbeidsmarkt. Daarvoor stimuleren we de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid, specifiek op de vier speerpunten van ons economisch profiel: het MKB, de zorg economie, agrifood en kwaliteitstoerisme. We stimuleren langdurige samenwerking tussen ondernemers en onderwijs rond stages, praktijkleren en talentontwikkeling, met nadrukkelijke aandacht voor het middelbaar beroepsonderwijs (MBO) en het hoger beroepsonderwijs (HBO).

We geloven dat iedereen mee moet kunnen doen op de arbeidsmarkt. Inwoners die nu aan de kant staan, willen we stap voor stap richting werk begeleiden. De werkloosheid onder jongeren neemt toe. Daar hebben we speciale aandacht voor, met als doel om jongeren zoveel mogelijk duurzaam aan het werk te helpen. **Uitgangspunt is dat inwoners, waar mogelijk, worden ondersteund bij het vinden van duurzaam en regulier werk.** Samen met IBN, werkgevers en andere partners vergroten we de arbeidsparticipatie door duurzame werkplekken voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt te realiseren. Doel is dat deze mensen doorstroming naar regulier werk waardoor ook de personeelstekorten bij onze ondernemers minder worden. En we verkennen de mogelijkheden van basisbanen: vaste, begeleide en maatschappelijk nuttige banen voor inwoners die niet of nauwelijks kunnen doorstromen naar regulier werk. Bijvoorbeeld in wijkvoorzieningen, groenonderhoud, bij maatschappelijke organisaties of (sport)verenigingen.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We maken langdurige samenwerkingsafspraken tussen onderwijs, ondernemers en gemeente gericht op onze vier speerpuntsectoren.
- We stellen een uitvoeringsplan op om meer inwoners duurzaam aan het werk te helpen in samenwerking met IBN en lokale werkgevers en verkennen daarbij de mogelijkheid van basisbanen. **Uitgangspunt hierbij is duurzaam en regulier werk.**
- We gaan aan de slag met een project jeugdwerkloosheid om zoveel mogelijk jongeren duurzaam aan het werk te helpen.

Jeugd en jeugdzorg

Elk kind moet gezond, veilig kunnen opgroeien, ook in Maashorst. We investeren daarom stevig in preventie, jongeren- en kinderwerk en sterke gezinnen zodat problemen klein blijven en sneller opgelost kunnen worden. We werken hieraan door stevig in te zetten op ons vastgestelde preventief jeugdbeleid: van een kansrijke start voor de jongsten tot hulp bij scheidingsproblematiek, mentale weerbaarheid, middelengebruik en aandacht voor eenzaamheid en bestaanszekerheid bij tieners. We blijven inzetten op ons bestaande jongerenwerk (voor de 12- tot 23-jarigen) en kinderwerk (voor 7- tot 12-jarigen) en breiden deze uit, waar nodig. Jongerenwerkorganisatie Compass is actief in alle kernen van onze gemeente.

Tegelijkertijd versterken we de grip op jeugdzorg. We onderzoeken of we de behandelduur kunnen maximaliseren, voeren structurele evaluaties uit bij herindicaties en kijken bij casussen altijd naar het gezin als geheel, niet alleen naar het kind. Bij een herindicatie vindt altijd een gesprek in de plaats tussen het kind, de ouders, de zorgprofessional en de gemeente. Bij complexe casussen werken we vanaf 2028 met een gedeelde verklarende analyse: we vormen een volledig beeld van de thuissituatie zodat de hulpverlening op de juiste plek wordt ingezet. We breiden de expertise van de gemeente uit met een gedragswetenschapper(s). Ouders kunnen bovendien opvoedondersteuning krijgen via de sterke lokale teams, zodat ze zelf in de regie kunnen blijven in de opvoeding. We nemen het probleem niet over, maar we zetten ouders in hun kracht.

We vinden het belangrijk dat jongeren zich betrokken voelen bij Maashorst en hun omgeving, zodat ze kunnen bijdragen en zich minder eenzaam voelen. Daarom stimuleren we maatschappelijke diensttijd voor jongeren via sportverenigingen, zorginstellingen en lokale initiatieven. We blijven bovendien deelnemen aan JoinUs en andere initiatieven die eenzaamheid onder jongeren aanpakken. En nemen we suïcidepreventie zeer serieus. We zetten de STORM-aanpak voort en blijven inzetten op bewustwording en vroegsignalering.

Tot slot werken we aan gezonde normen met stevige handhaving op alcohol, drugs en vaperen in en rond scholen en verenigingen. We zetten in op extra jeugdboa's om hierop actiever te handhaven. Ook blijven we inzetten op het werk van bureau HALT op scholen.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We blijven inzetten op ons vastgestelde preventief jeugdbeleid.
- We zetten structureel in op het jeugdwerk (voor jongeren tussen 12-23 jaar) en kinderwerk (7-12 jaar), en breiden de inzet uit waar dat nodig is. Compass is beschikbaar in alle kernen.
- We onderzoeken of we de behandelduur kunnen maximaliseren van jeugdzorgtrajecten en voeren bij herindicaties altijd een gesprek tussen verwijzer, cliënt, de ouders en gemeente.
- Uiterlijk vanaf 1 januari 2028 wordt bij iedere casus met veiligheidsproblematiek een gedeelde verklarende analyse uitgevoerd.
- We zorgen voor toegankelijke opvoedondersteuning binnen de lokale teams om ouders te helpen om hun rol te pakken in de opvoeding.
- We stimuleren maatschappelijke diensttijd voor jongeren via sportclubs, zorginstellingen en andere initiatieven.
- We blijven inzetten op het programma STORM in het kader van suïcidepreventie onder jongeren.
- We zetten steviger in op handhaving van alcohol, drugs en vaperen in en rond scholen en verenigingen. Daarvoor zetten we in op extra (jeugd)boa's en de samenwerking met bureau HALT en andere partners.

Ouderen

Maashorst vergrijst en dat brengt opgaven met zich mee. Want ouder worden doe je het liefst in je eigen omgeving: vertrouwd, veilig en verbonden met de bekenden om je heen. Dat kan alleen als de woningen, openbare ruimte en ondersteuning daarop zijn ingericht. Nu is dat nog vaak niet het geval: zorggeschikte woningen zijn schaars, de openbare ruimte nodigt niet

altijd uit tot bewegen en ontmoeten, en digitale dienstverlening sluit niet altijd aan bij wat ouderen nodig hebben.

Komende periode gaan wij daar mee aan de slag. Door bindende afspraken met woningbouwcorporaties en ontwikkelaars te maken over de bouw van zorggeschikte en geclusterde woningen in alle kernen, realiseren we meer levensloopbestendige woningen. En in de openbare ruimte investeren we in uitnodigende plekken om te bewegen, te verblijven en elkaar te ontmoeten. Want beweging en sociaal contact zijn de beste preventie tegen eenzaamheid, gezondheidsproblemen en zwaardere zorg. We hebben bovendien specifiek aandacht voor een groeiende groep mensen met geheugenproblemen, zoals dementie. We willen een dementievriendelijke gemeente zijn met aandacht voor herkenbare oriëntatiepunten in de wijk. Zo werken we toe naar een dementievriendelijk Maashorst.

Digitalisering biedt volop kansen voor onze gemeentelijke dienstverlening, maar mag nooit een drempel worden. We blijven altijd een menselijk alternatief bieden naast onze digitale dienstverlening. En via trainingen en informatievoorzieningen in onze multifunctionele accommodaties (MFA's) en bibliotheken blijven we onze ouderen ondersteunen die graag digitaal willen worden en blijven.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We maken bindende afspraken met woningbouwcorporaties en ontwikkelaars over zorggeschikte en geclusterde woningen in alle kernen.
- We investeren in uitnodigende plekken om bewegen, te verblijven en te ontmoeten in de openbare ruimte.
- Om ouderen in beweging te houden en eenzaamheid tegen te gaan, realiseren we in alle 11 gebieden wekelijks een activiteit gericht op sport of beweging en ontmoeting voor ouderen.
- We werken toe naar een dementievriendelijk Maashorst, met onder andere herkenbare oriëntatiepunten in de openbare ruimte.
- We behouden altijd een menselijk alternatief naast digitale dienstverlening, zodat we toegankelijk blijven voor iedereen.
- We stimuleren digitale kennis en vaardigheden van ouderen via informatievoorziening en trainingen in onze MFA's en bibliotheken.

Inclusie en toegankelijkheid

Iedereen doet mee in Maashorst. Iemands afkomst, geslacht, geaardheid of beperking mag nooit mag nooit een drempel zijn om aan de samenleving deel te nemen. Inclusie is voor ons geen thema van één afdeling maar een vaste bouwsteen in ons beleid en onze inzet. Hierin maken we een flinke stap voorwaarts: we voeren een inclusietoets in als vast instrument bij de ontwikkeling van nieuw beleid, nieuwe projecten en de inrichting van de openbare ruimte. Niet als papieren tijger, maar als concreet middel om bewustwording over dit onderwerp te vergroten. Ook binnen onze organisatie hebben we over de gehele breedte aandacht voor inclusie en toegankelijkheid: van het sociale domein tot de afdeling ruimte. Toegankelijkheid begint aan de voorkant, niet als correctie achteraf.

Een tastbaar voorbeeld van toegankelijkheid voor iedereen is de openbare toiletvoorziening. Maashorst scoort hier onvoldoende. We verbeteren de vindbaarheid van onze toiletvoorzieningen via de HogeNood app en gaan het gesprek aan met ondernemers in het

centrum en met sportverenigingen over brede toegankelijkheid van bestaande toiletten. Een gastvrij centrum vraagt om gastvrije voorzieningen en dat is een gedeelde verantwoordelijkheid.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- Inclusie is een vast uitgangspunt voor ons beleid, ruimtelijke plannen, projecten, dienstverlening en subsidieverstrekingen. Hiervoor voeren we een inclusietoets in.
- We werken toe naar een toiletvriendelijke gemeente: we gaan bestaande toiletgelegenheden beter benutten, en sluiten aan bij de HogeNood app. We hebben specifiek aandacht voor centrum Uden als gastvrije en fijne plek om te zijn.
- In de toekomstvisie voor het Sportpark Uden worden toiletvoorzieningen als aandachtspunt meegenomen.

Vluchtelingenopvang

Maashorst is van oudsher een gastvrije gemeente. Al decennialang vinden mensen hier een welkom thuis en daar zijn we trots op. Onze gastvrije identiteit betekent ook dat we vluchtelingen humaan opvangen. We blijven daarom voldoen aan de Spreidingswet en bieden humane opvang die bij onze gemeente past. Hierbij houden we vast aan de genomen besluiten van de gemeenteraad. En werken we met duidelijke afspraken met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) over begeleiding en toezicht. We gaan uit van onze eigen kracht en verwachten dat onze buurgemeenten ook hun aandeel pakken. De opgave voor de opvang van vluchtelingen is tenslotte landelijk. Daarnaast zetten we in op een snelle toegang tot inburgering voor nieuwe Maashorstenaren en stimuleren we de deelname aan (vrijwilligers)werk, sport en onderwijs. Mensen die we opvangen, dragen ook bij aan onze gemeente.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We voldoen aan onze taakstelling van de Spreidingswet, volgens onze normen: humane opvang en duidelijke afspraken met het COA over begeleiding en toezicht.
- We zetten in op snelle toegang tot inburgeringstrajecten en stimuleren deelname aan (vrijwilligers)werk, sport en onderwijs.

Arbeidsmigratie

Voor arbeidsmigranten geldt een heldere lijn: goede registratie, kwalitatieve huisvesting en we gaan het gesprek aan met werkgevers over het bieden van taallessen voor wie langer dan een jaar in Nederland verblijft. Ook voor deze mensen geldt dat het fijn is als zij hier op een goede manier kunnen wonen, werken en meedoen. Zeker als ze langer hier verblijven. Werkgevers en huisvestingaanbieders hebben hierin een grote verantwoordelijkheid. De gemeente richt zich hier op randvoorwaarden, toezicht en handhaving. Huisvesting van arbeidsmigranten binnen de kernen beperken we en buiten kernen gebeurt dit via vergunningen. We koppelen arbeidsmigratie bewust aan ons economisch profiel zodat arbeidsmigratie en sectorontwikkeling in balans blijven.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We voeren ons nieuwe beleid op arbeidsmigratie uit: bedrijven moeten hun verantwoordelijkheid nemen in de registratie en de kwaliteit van huisvesting. We gaan

het gesprek aan met werkgevers over het aanbieden van taallessen voor langdurige arbeidsmigranten, zodat zij ook op een goede manier hier kunnen verblijven.

- We beperken arbeidsmigrantenhuisvesting binnen de kernen en handhaven op een vergunningstelsel voor huisvesting van arbeidsmigranten buiten de kernen.

4. Vitale kernen, sterke gemeenschap

Basisvoorzieningen, onderwijs, sport, cultuur, verenigingsleven, dorpshuizen en veiligheid

Visie Maashorst 2050: Gezamenlijk thuis

Ontmoeten, sporten, leren, samen iets opbouwen. Dat kan alleen als de basis op orde is. Onze voorzieningen vormen het hart van onze gemeenschap. We bouwen aan een gemeente met een sterk voorzieningenniveau in alle kernen, waarbij we gericht investeren waar het nodig is en waar ruimte is voor de maatschappelijke kracht die onze dorpen uniek maakt. Zo zorgen we ervoor dat Maashorst over tien, twintig en dertig jaar nog steeds een fijne plek is om samen te wonen, te werken en te verblijven.

Basisvoorzieningen in elke kern

Waar in onze gemeente je ook woont, je moet kunnen rekenen op goede voorzieningen om de hoek. Dat is geen vanzelfsprekendheid, maar een bewuste keuze. We willen dat het in elke kern in Maashorst fijn wonen is, nu én in de toekomst. Daarom willen we het voorzieningenaanbod laten aansluiten bij de demografische ontwikkelingen in onze gemeente. Hiervoor ontwikkelen we een voorzieningenkaart 2040 voor alle kernen **als strategisch en richtinggevend instrument**. Daarin leggen we een basisvoorzieningenniveau per kern vast, met een actieprotocol voor vroegsignalering en een interventieladder om het aanbod op peil te houden. De basisvoorzieningen waarin de gemeente een directe rol heeft en die in elke kern thuishoren zijn: basisonderwijs, kinderopvang en buitenschoolse opvang (BSO), ontmoetingsplekken, (mini)bibliotheekfuncties, speeltuinen en sport- en beweegplekken en ruimte voor cultureel en sportief verenigingsleven.

Tegelijkertijd moeten we duidelijk blijven over onze rol. De gemeente heeft een faciliterende en aanjagende rol bij voorzieningen, maar kan geen harde garantie kan bieden op voorzieningen in elke kern, ongeacht demografische of financiële ontwikkelingen. Voor zorgvoorzieningen zoals huisartsen heeft de gemeente geen exploitatieverantwoordelijkheid, maar wel een aanjagende en ruimtelijk faciliterende rol. We maken het planologisch mogelijk dat huisartsenpraktijken zich kunnen vestigen waar daar behoefte is. We blijven positief staan tegenover het plan van de initiatiefnemers voor een gezondheidscentrum in Zeeland. De kans van slagen is afhankelijk van de zorgpartijen die zich daar willen vestigen. Met het uitzetten van een tender rondom het oude deel van het gemeentehuis onderzoeken we of dit initiatief daadwerkelijk haalbaar is. We stellen niet als harde eis dat elke kern een huisarts heeft, maar willen er wel voor zorgen dat bestaande praktijken behouden blijven en voldoende ruimte krijgen.

Ook supermarkten zien wij als essentiële voorzieningen in onze kernen. We zijn tevreden met het supermarktenniveau dat we nu hebben. **Wanneer supermarkten dreigen te verdwijnen, kan de gemeente waar nodig faciliteren door mee te denken over ruimtelijke mogelijkheden, vergunningen of het verbinden van partijen.** We gaan als gemeente niet over de exploitatie,

maar maken vestiging wel planologisch mogelijk en nemen wanneer het nodig is het behoud van een supermarkt mee als randvoorwaarde bij uitvragen aan projectontwikkelaars. Zo borgen we de kwaliteit, vitaliteit en leefbaarheid van onze dorpen.

Ontmoeting maakt onze kernen sterk. Daarom vinden wij in iedere kern een ontmoetingsplek essentieel. Wij zien hiervoor MFA's als een goede oplossing. We maken hierbij slimmer gebruik van bestaande gebouwen en stimuleren multifunctioneel gebruik. Zoals het inzetten van bestaande sportaccommodaties voor ontmoeting en buitenschoolse opvang. Als onderdeel van de centrumvisie die wordt opgesteld voor Volkel willen we ook hier een MFA realiseren, waar ruimte is voor uiteenlopende activiteiten. En hoewel het geen officiële dorpskern is, ondersteunen we ook in 't Oventje initiatieven voor samenkomen, spelen en ontmoeten.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We ontwikkelen een voorzieningenkaart 2040 en interventieladder, waarmee we het voorzieningenaanbod in kaart brengen en kunnen sturen op een duurzaam aanbod dat meegroeit met de demografische ontwikkelingen.
- We stimuleren dat huisartsenpraktijken zich kunnen vestigen waar er behoefte is en spannen ons in om bestaande praktijken te behouden, of vestiging en uitbreiding planologisch mogelijk te maken.
- We zetten de realisatie van het gezondheidscentrum Zeeland weg in een tender en kijken aan de hand daarvan of het initiatief haalbaar is.
- We zetten ons in om supermarkten te behouden in de kernen, door ze planologisch mogelijk te maken en geven dit als duidelijke randvoorwaarde mee aan projectontwikkelaars mocht dit aan de orde komen.
- We zetten vol in op MFA's in elke kern, waar ontmoeting samenkomt met andere functionaliteiten. Voor Volkel wordt een MFA onderdeel van de centrumvisie.
- Als de pilot met de huidige ontmoetingsplek in Uden-Zuid succesvol is, werken we naar een structurele oplossing, het liefst in combinatie met onderwijs en maatschappelijke functies.

Onderwijs

Goede scholen zijn de basis van een sterke gemeenschap. Elk kind in Maashorst verdient een plek om te leren, te ontwikkelen en te ontdekken, ongeacht de thuissituatie. Daarom investeren we in onderwijs dat kinderen alle kansen biedt om zich te ontwikkelen. Daar horen eigentijdse, gezonde en toekomstbestendige schoolgebouwen bij. Dat betekent dat we de komende vier jaar investeren in een aantal schoolgebouwen, waaronder de nieuwe school op Uden-Zuid, door middel van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) en zorgen dat de bijbehorende financiële investeringen daadwerkelijk landen in de begroting. Voor het Waldorf-onderwijs aan het Udens College zorgen we direct voor tijdelijke huisvesting in het oude Meentgebouw om bovenbouwonderwijs mogelijk te maken.

Nieuwe schoolgebouwen worden toekomstbestendig ontworpen, met voldoende binnen- en buitenruimte om een fijn leerklimaat te creëren. Ook horen daar groene, klimaatadaptieve schoolpleinen bij. We denken hierin actief mee met scholen bij planvorming, omgevingsdialog en financiering door aan te haken op subsidietrajecten.

We geloven dat alle kinderen toegang moeten hebben tot een brede ontwikkeling, ongeacht de thuissituatie. Cultuur- en natuureducatie zijn geen extra's maar een vast onderdeel van het aanbod op onze scholen, in cultuurinstellingen en in Natuurcentrum de Maashorst. Dit zijn vormen van educatie die bijdragen aan gelijke kansen en een stevige basis voor de toekomst, zoals Xpress en Circle of Talent. Ook blijven we investeren in toegankelijke buitenschoolse activiteiten en breiden deze uit waar het kan.

En we verbinden het onderwijs aan onze economische speersectoren rondom zorg, toerisme en agrifood. Met langdurige samenwerkingsafspraken tussen scholen, bedrijven en gemeente zorgen we ervoor dat jongeren worden opgeleid voor de sectoren waar Maashorst in wil uitblinken.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We voeren het Integraal Huisvestingsplan (IHP) uit en nemen de benodigde investeringen structureel op in de begroting.
- We realiseren direct tijdelijke huisvesting voor het Waldorf-onderwijs in het oude Meentgebouw om bovenbouwonderwijs mogelijk te maken. En werken parallel aan een structurele locatie.
- We sturen erop dat nieuwe schoolgebouwen toekomstbestendig worden ontwikkeld, met voldoende binnen- en buitenruimte én ruimte om mee te groeien met de demografische ontwikkeling.
- We ondersteunen scholen actief bij het realiseren van groene, klimaatadaptieve schoolpleinen. We denken mee in planvorming, omgevingsdialoog en het benutten van subsidies.
- We blijven cultuur- en natuureducatie, zoals Xpress, Circle of Talent en Natuurcentrum de Maashorst, voor alle kinderen structureel faciliteren. En blijven investeren in toegankelijke buitenschoolse activiteiten.
- We versterken de samenwerking tussen onderwijs en onze economische speersectoren (zorg, toerisme en agrifood) met langdurige samenwerkingsafspraken tussen bedrijven, de gemeente en het onderwijs.

Sport en bewegen

Sporten houdt je gezond en verbindt mensen. Daarom vinden we het belangrijk dat sport voor iedereen toegankelijk is en blijft. Sportverenigingen hebben echter steeds vaker moeite met vinden en behouden van genoeg leden en vrijwilligers. Als we niets doen, verdwijnen de sportvoorzieningen die onze kernen levend houden. We kiezen hierin voor een slimme aanpak: in plaats van elke vereniging apart in stand te houden, brengen we sportaanbieders samen op omni-sportlocaties als de situatie daartoe aanleiding geeft. Dat ontlast vrijwilligers, faciliteert meer ontmoeting, maakt efficiënter gebruik van accommodaties en houdt sportvoorzieningen betaalbaar en toekomstbestendig. Sport & Spel in Reek laat zien dat dit werkt.

Voor Sportpark Moleneind bestaat al te lang onduidelijkheid over de toekomst. Daarom moet er uiterlijk begin 2027 duidelijkheid zijn over een werkbare oplossing. We gaan met de raad in gesprek over de verschillende scenario's en nemen de betrokkenen mee in de gemaakte keuze. Voor Sportpark Uden ontbreekt een heldere langetermijnvisie. Zonder die visie kunnen we niet gericht investeren en blijven gebruikers en verenigingen in onzekerheid. Daar gaan we dus ook mee aan de slag.

Maashorst kent ook twee zwembaden. Het exploiteren van een zwembad is geen kerntaak van de gemeente, maar we vinden dit wel een belangrijke maatschappelijke voorziening. We laten de toekomst van de zwembaden daarom niet volledig over aan de markt. Dat gaat namelijk ten koste van onder andere de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. De komende periode werken we dan ook aan een toekomstvisie op de beschikbaarheid van zwembaden in Maashorst, met oog voor die belangrijke functies voor onze inwoners.

Ook wie geen lid is van een sportvereniging moet kunnen sporten en bewegen. In wijken waar speel- en beweegruimte tekortschiet en waar de leefbaarheidsdruk al hoog is, investeren we gericht in plekken om te sporten. Want investeren in sport is investeren in leefbaarheid en gezondheid.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We streven naar meer toekomstbestendige omni-sportlocaties als de situatie daartoe aanleiding geeft, naar het voorbeeld van Sport & Spel in Reek. We onderzoeken waar we als eerste aan de slag gaan met een omni-sportlocatie.
- We nemen uiterlijk 1 januari 2027 een besluit over de toekomst van Sportpark Moleneind.
- We starten een langetermijnverkenning voor sportpark Uden, vóór 1 januari 2027 maken we een keuze over de toekomst van het sportpark.
- We stellen een toekomstvisie op voor onze twee binnenzwembaden, met oog voor de maatschappelijke functie die zij hebben.
- We investeren gericht in sport- en beweegruimte in de openbare ruimte, met incidentele middelen voor wijken met tekorten en met ruimte voor sport, spel en ontmoeten als voorwaarde bij nieuwe ontwikkelingen.

Verenigingsleven en vrijwilligers

Maashorst heeft een bruisend verenigingsleven. Dat is geen toeval: dat is het resultaat van duizenden vrijwilligers die zich elke week inzetten voor onze gemeenschap. Die kracht koesteren we. Onze verenigingen en vrijwilligers hebben ontzettend veel maatschappelijke meerwaarde. Ze brengen mensen samen en dragen bij aan talentontwikkeling en zorgen voor meer sociale samenhang. Daarom zoeken we nadrukkelijk naar instrumenten waarmee we verenigingen en vrijwilligers kunnen ondersteunen, zodat zij deze functies kunnen blijven vervullen. Niet door alles over te nemen, maar door naast de verenigingen te staan met onze participatieadviseurs die meedenken. Want verenigingen zijn prima in staat om hun toekomst te bepalen, wij geven waar nodig een zetje in de rug.

De harmonisatie van ons beleid voor de binnen- en buitensportaccommodaties en vrijwilligerssubsidies hebben afgelopen bestuursperiode een gelijk speelveld voor alle verenigingen gecreëerd. Sommige verenigingen hebben voor hun voortbestaan echter een duwtje in de rug nodig omdat de harmonisatie van het beleid voor hen grote impact heeft. Voor de verenigingen waarvan nu bekend is dat ze door die harmonisatie tussen wal en schip dreigen te vallen, zoals scouting Schaijk, helpen we met een eenmalige impuls om knelpunten op te lossen. We hebben daarmee nadrukkelijk het doel dat verenigingen daarna zelfstandig, toekomstbestendig en duurzaam door kunnen.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We zoeken deze periode nadrukkelijk naar instrumenten waarmee we vrijwilligers kunnen ondersteunen. We versterken de ondersteuning van verenigingen met onze participatieadviseurs.
- Wij geven de organisaties waarvan nu bekend is dat zij knelpunten ervaren naar aanleiding van de harmonisaties een zetje in de rug. Met als doel dat zij zelfstandig en toekomstbestendig door kunnen.

Kunst, cultuur en erfgoed

Kunst en cultuur maken onze gemeente kleurrijker, versterken onze identiteit en geven mensen iets om trots op te zijn. We blijven daarom investeren in onze culturele infrastructuur, inclusief onze huidige culturele plekken en musea. Daarnaast maken we meer plek voor kunst in de openbare ruimte. Een muurschildering op een grijze gevel, een straatoptreden op het plein, of urban art in de wijk maken onze buurten levendiger en toegankelijker voor iedereen. We maken daar bewust ruimte voor, met duidelijke spelregels over wat waar kan en hoe. En bij nieuwe gebiedsontwikkelingen is openbare kunst geen sluitpost maar een vast onderdeel van de inrichting.

Wij erkennen daarnaast immaterieel erfgoed als waardevol onderdeel van de lokale identiteit, gemeenschapszin en sociale samenhang in onze gemeente. Muziekverenigingen, carnavalsverenigingen, harmonieën, fanfares, koren, scoutinggroepen en vergelijkbare verenigingen vormen een belangrijke rol in de ontwikkeling van jeugd, het versterken van gemeenschapszin en het in stand houden van lokale tradities. Wij erkennen deze organisaties als waardevolle culturele en maatschappelijke dragers binnen onze gemeente. Daarom gaan we aan de slag met een beleidskader Immaterieel Erfgoed. Ook ons materieel erfgoed is belangrijk. Gebouwen als kerken en kapellen geven karakter aan onze gemeente en horen bij onze kernen. Daar willen we zuinig op zijn. Waar de toekomst van leegstaande kerkgebouwen onder druk staat, werken we mee aan initiatieven om deze levendig te houden.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We blijven investeren in onze culturele infrastructuur, waaronder Markant, Krona, de Pul, Kunst en Co en Theaterspoor.
- We creëren aangewezen plekken voor kunst in de openbare ruimte en stellen een afwegingskader op voor nieuwe kunstlocaties.
- We wijzen locaties aan voor straatkunst en urban art.
- We nemen kunst en cultuur structureel mee in centrumplannen en nieuwe gebiedsontwikkelingen als vast onderdeel van de inrichting.
- We stellen een beleidskader immaterieel erfgoed op. Dit beleidskader wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma en noodzakelijke investeringen om lokaal immaterieel erfgoed duurzaam te behouden, te versterken en toekomstbestendig te maken.
- Wanneer de toekomst van leegstaande kerkgebouwen onder druk staat, werken we mee aan initiatieven om ons erfgoed levendig te houden.
- We stimuleren multifunctionele bouwloodsen die ook ruimte bieden aan andere culturele of maatschappelijke initiatieven, waar eventueel ook uitvoerende kunstenaars, ambachtsmensen en jongeren kunnen werken.

Veiligheid en weerbaarheid

Een veilige gemeente maak je samen. Inwoners, politie, gemeente en maatschappelijke partners werken samen aan leefbare wijken waar mensen elkaar kennen en naar elkaar omkijken. Veiligheid begint bij verbinding. Buurten waar mensen elkaar kennen zijn veiliger dan buurten waar je anoniem je gang kan gaan. We investeren daarom niet alleen in handhaving om de veiligheid te verbeteren. We werken ook gericht aan de onderlinge band tussen inwoners en tussen inwoners en handhaving, om zo het veiligheidsgevoel te versterken. Jaarlijkse bijeenkomsten in dorpen en wijken helpen ons om signalen op te halen, inwoners te informeren over ontwikkelingen in de buurt en om de band met inwoners, de wijkagent(en) en BOA' te versterken.

Ook zetten we in op het versterken van de verkeersveiligheid in centrumgebieden, winkelgebieden en andere drukke verblijfsgebieden. Daarbij is specifieke aandacht voor het gebruik van (elektrische) fietsen en fatbikes. Deze inzet richt zich op het terugdringen van gevaarlijk gedrag en het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in de openbare ruimte. Dit doen we onder meer door gerichte handhaving, gedragsbeïnvloeding en passende inrichting van wegen en verblijfsgebieden.

Samen oud – en nieuw vieren is een moment van verbinding met je omgeving. In het kader van het verbod op consumentenvuurwerk zoeken we een alternatief om op een veilige manier samen oud en nieuw te kunnen vieren. We verlenen daarom medewerking aan maximaal één initiatief per kern om het nieuwe jaar in te luiden met bijvoorbeeld een vuurwerk- of lasershow.

Ondermijning hoort niet in onze gemeente thuis. We versterken de aanpak ondermijning via samenwerking met politie, het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC) en buurgemeenten. Criminele activiteiten die zich verschuilen achter een zakelijk of maatschappelijk jasje pakken we actief aan. We voeren bovendien Bibob-toetsingen uit bij bedrijven wanneer risico's daartoe aanleiding geven. Hiervoor hebben we ook speciaal oog voor zorgaanbieders. En maken we werk van de aanpak Jonge Aanwas, om de betrokkenheid van jongeren bij ondermijnende activiteiten en (georganiseerde) drugscriminaliteit tegen te gaan.

We werken komende tijd ook toe naar een weerbare samenleving. De kans op een (nieuwe) noodsituatie of crisis zoals een pandemie of stroomuitval is reëel. Niet alleen de gemeente, maar ook inwoners moeten goed voorbereid zijn op crisis- en noodsituaties. We sluiten aan bij regionale en nationale programma's en zorgen ervoor dat mensen de eerste 72 uur voor zichzelf en hun omgeving kunnen zorgen.

We bouwen voort op de ingezette koers van digitalisering en innovatie in Maashorst. Tegelijk vraagt de groeiende afhankelijkheid van grote technologieaanbieders om bewuste keuzes over regie, veiligheid en publieke waarden. We kijken kritisch waar data wordt opgeslagen en welke software we gebruiken en vergroten zo onze digitale autonomie. We versterken de digitale weerbaarheid van organisatie én inwoners via informatie en trainingen in bibliotheken en MFA's.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We organiseren jaarlijkse bijeenkomsten in dorpen en wijken om signalen op te halen en de verbinding tussen inwoners, wijkagenten en boa's te versterken.
- We zetten in op het versterken van de verkeersveiligheid in centrum- en winkelgebieden en andere drukke verblijfsgebieden. Daarin hebben we specifieke aandacht voor het gebruik van (elektrische fietsen) en fatbikes.
- We verlenen medewerking aan maximaal één initiatief per kern om het nieuwe jaar in te luiden met bijvoorbeeld een vuurwerk- of lasershow.
- We versterken de aanpak van ondermijning in het buitengebied via samenwerking met politie, het RIEC en onze buurgemeenten.
- We voeren Bibob-toetsingen uit bij bedrijven waar risico's daartoe aanleiding geven. Hierbij hebben we extra oog voor zorgaanbieders.

- We blijven inzetten op de aanpak 'Jonge Aanwas' om betrokkenheid van jongeren bij ondermijnende activiteiten en (georganiseerde) drugscriminaliteit tegen te gaan.
- We sluiten aan bij regionale programma's voor crisisvoorbereiding en zorgen dat inwoners weten hoe ze de eerste 72 uur zelfredzaam kunnen zijn in geval van een crisis of noodsituatie.
- We vergroten onze digitale autonomie door kritisch te kijken naar dataopslag en softwaregebruik, en versterken de digitale weerbaarheid van organisatie én inwoners.

5. Bouwen aan morgen

Woningbouw, woonvormen leefomgeving en mobiliteit

Visie Maashorst 2050: Gezamenlijk thuis

Inwoners moeten betaalbaar, aangenaam en passend kunnen wonen. Het verkeer verandert door meer fietsen, deelmobiliteit en druk op de regionale infrastructuur. Tegelijk moeten we bouwen aan sterke dorpen met voorzieningen, groen en ruimte voor ontmoeting. Dat vraagt om een heldere koers: toekomstbestendig bouwen, duurzame mobiliteit en leefkwaliteit gaan bij ons hand in hand.

Woningbouw en leefomgeving

Ook in Maashorst hebben we te maken met het woningtekort. Starters kunnen geen huis kopen, ouderen kunnen niet doorstromen naar een passende woning en betaalbare huur is schaars. Deze problemen pakken we aan met lef en een toekomstgerichte blik. We willen ons woningaanbod beter laten aansluiten op de behoefte van onze inwoners, zoals starters en ouderen. Doorstroming is daarbij essentieel: als mensen kunnen verhuizen naar een woning die beter past bij hun levensfase, benutten we de huidige woningvoorraad beter. Tegelijkertijd willen we bouwen aan een duurzame en toekomstbestendige woningvoorraad voor de langere termijn. Daarin sluiten we aan bij de Regionale Woondeal Noordoost-Brabant en werken we aan een regionaal afgestemde huisvestingsverordening.

We bouwen dus niet zomaar woningen en richten ons niet alleen op de grote aantallen, maar kijken naar welke woningen passend zijn bij onze ontwikkelingen in onze samenleving. In Uden zetten we in op de verstedelijkingsopgave en benutten kansen voor hoogbouw en inbreiding. We zetten in op meerdere sporen: door slim gebruik te maken van de bestaande voorraad door woningdeling, woningsplitsing en optoppen. In de andere kernen bouwen we naar behoefte, waarbij we woningbouw als instrument gebruiken om de leefbaarheid en voorzieningen op peil te houden. Het is daarbij belangrijk voor de leefbaarheid dat er in wijken en kernen gestreefd wordt naar een evenwichtige bevolkingsopbouw. Denk hierbij aan een evenredige verdeling van inwoners qua leeftijd, sociaal-economische status en statushouders.

Dat betekent keuzes maken: voor kwaliteit boven kwantiteit, voor ontmoeting boven anonimiteit en voor toekomstbestendig bouwen met oog op de behoeften van later. De gemeente pakt daarin een actieve, sturende rol. We wachten niet af wat de markt brengt. En we geven via gerichte pilots ruimte aan nieuwe woonvormen die passen bij het Maashorst van morgen: hofjes, kleinere woningen, collectieve woonconcepten en andere innovatieve woonideeën. Daarnaast voeren we een actieve grondpolitiek. Door grond strategisch aan te kopen en in te zetten, krijgen we meer invloed op wat er gebouwd wordt en voor wie.

We werken niet alleen aan geschikte woningen, maar ook aan wijken waar mensen prettig samenleven, nu en in 2050. Nieuwe wijken worden plekken waar ontmoeting centraal staat en klimaatbestendigheid vanzelfsprekend is. Groenstructuren, energieplanologie en biobased bouwen worden integraal opgenomen in nieuwe bouwplannen. Buurtpleinen, collectieve tuinen, hofjes en gedeelde voorzieningen zijn geen mooie extra's maar verplichte onderdelen van nieuwe ontwikkelingen. Om dit concreet te maken starten we twee pilots voor zorgzame en duurzame buurten, in Akkerwinde III en Hof van Maashorst. Hier worden toekomstige bewoners vanaf het begin betrokken bij de ontwikkeling van hun buurt en gestimuleerd om

collectieve initiatieven op te zetten. We ondersteunen dit met opbouwwerkers of wijkregisseurs die bijdragen aan sociale cohesie en zelfredzame wijken.

Gemeentelijke panden die nu leegstaan, zoals het Raadhuis in Schaijk en de Raamhoeve in Uden, krijgen binnen vier jaar een nieuwe bestemming. Via tenders sturen wij bij een aantal van deze locaties op woonvormen voor specifieke doelgroepen. Minimaal één van die locaties ontwikkelen we naar het principe van 't Houdthof, waar (jong)volwassenen met een (licht) verstandelijke beperking samen in een appartementencomplex wonen met bewoners die bijdragen aan de gemeenschap. Ook maken we in Maashorst ruimte voor Skaeve Huse: een kleinschalige voorziening voor inwoners met complexe psychiatrische problematiek die in een rustige omgeving met begeleiding kunnen wonen. Daar hebben we een regionale verantwoordelijkheid die we niet uit de weg gaan.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We laten onze woningbouw aansluiten op onze demografische ontwikkelingen; woningbouw wordt ook een sturingsmiddel om de leefbaarheid in onze kernen op peil te houden. Uden is een groekern, in de andere kernen bouwen we naar behoefte.
- Per 1 juli 2027 heeft de gemeente Maashorst een regionaal afgestemde huisvestingsverordening.
- We zetten een tender uit voor echt betaalbare woningen voor starters en eenverdieners, in lijn met de aangenomen motie 'Betaalbaar bouwen', en dagen de markt uit om met creatieve en betaalbare oplossingen te komen.
- We zorgen voor voldoende passende huisvesting voor onze ouderen, door hierover afspraken te maken met woningcorporaties én eisen te stellen aan projectontwikkelaars.
- We wachten niet af wat de markt brengt maar pakken de regie op woningbouw. We voeren een actieve grondpolitiek. Bij toekomstige grondexploitaties en woningbouwontwikkelingen wegen we ook de positie van particuliere kavelkopers mee.
- We nemen criteria op het gebied van innovatieve woonvormen, groene structuren en oog voor sociale cohesie standaard mee in tenders die wij uitzetten.
- Bij nieuwbouwprojecten hanteren we de nationale doelen voor biobased bouwen als minimale voorwaarde, volgens de 30-30-30 regel: in 2030 moet 30% van de nieuwbouwwoningen voor minstens 30% uit biobased bouwmaterialen bestaan.
- We herbestemmen gemeentelijke panden en zetten tenders uit voor woonvormen voor specifieke doelgroepen, zodat leegstaand vastgoed een nieuwe maatschappelijke functie krijgt.
- We plaatsen tijdelijke woningen op toekomstige woningbouwlocaties om versneld woonruimte te bieden, terwijl de permanente ontwikkeling wordt voorbereid.
- We realiseren een passende en rustige locatie voor een klein aantal Skaeve Huse, zodat inwoners met complexe problematiek veilig kunnen wonen met de juiste begeleiding.

Gemeentelijke regie op ruimte

Meer woningen bouwen lukt alleen als de gemeente zelf ook sneller schakelt. Meer regie op ruimte en versnelling in de woningbouw vraagt ook anders kijken naar eigen beleid en lokale regels. We versnellen waar het kan en versimpelen waar dat moet. We moderniseren het ruimtelijk beleid door lokale regels te schrappen die onnodig vertragen. De welstandscommissie verdwijnt en we werken vaker vanuit de bedoeling in plaats van vanuit procedures. Een initiatief dat goed is voor Maashorst, mag niet sneuvelen op details. We pakken leegstand en verpaupering bij de bron aan door scherpere sturing: strengere termijnen

voor principeakkoorden, ontwikkelverplichtingen en snellere besluitvorming. Wie de kans krijgt voor een nieuw project, moet die ook benutten. Zo voorkomen we dat grond of panden jaren onnodig leegstaan terwijl de woningvraag oploopt.

Vrijkomende agrarische bebouwing benutten we actiever als kans voor wonen, kleinschalige recreatie, cultuur of natuur. Waar provinciale regels dat in de weg staan, trekken we samen op met andere gemeenten om nieuwe ontwikkelingen en innovaties mogelijk te maken.

Maar, je hebt niets aan goede plannen als de organisatie het (bouw)tempo niet aankan. We vergroten daarom tijdelijk de ambtelijke organisatie met een projectteam dat acteert als een taskforce versnelling woningbouw zodat planvorming en besluitvorming sneller gaan en het woningbouwtempo echt omhooggaat. **We voegen een evaluatiemoment in om te borgen dat de extra tijdelijke capaciteit ook doeltreffend wordt ingezet.**

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We schrappen lokale regels die woningbouw onnodig vertragen en werken vaker vanuit de bedoeling in plaats van vanuit procedures.
- We schaffen de welstandscommissie af.
- We voeren strakkere termijnen in voor principeakkoorden van ontwikkelaars en koppelen hier ontwikkelverplichtingen aan om leegstand en vertraging te voorkomen.
- We versnellen besluitvorming door processen te vereenvoudigen en knelpunten vroegtijdig op te lossen.
- We benutten vrijkomende agrarische bebouwing indien mogelijk actief voor wonen, kleinschalige recreatie of natuur, passend bij het gebied.
- We trekken samen met omliggende gemeenten op richting de provincie om meer ruimte te creëren voor herbestemming als provinciale regels knellen.
- We vergroten de ambtelijke capaciteit met extra projectteams om de planvorming en besluitvorming te versnellen en het woningbouwtempo te verhogen. **Deze inzet evalueren we om de meerwaarde van deze extra tijdelijke capaciteit te borgen.**

Duurzame bereikbaarheid

We zetten een stevige stap richting duurzame mobiliteit, zonder voorbij te gaan aan de bereikbaarheid van onze dorpen. De vastgestelde mobiliteitsvisie en het STOMP-principe (Stappen – Trappen – Openbaar Vervoer – Mobility as a service – Private car) blijft het vertrekpunt bij elke herinrichting en nieuwe ontwikkeling. Zo zorgen we voor veiligere, groenere en prettigere kernen.

Volgens het STOMP-principe zijn de voetganger en de fietser de hoofdgebruiker van de infrastructuur in onze kernen. Bij de herinrichting van de wegstructuur gaan voetgangers en fietsers dus voor de auto. Dat vraagt om meer dan een extra fietspad hier en daar: we werken toe naar een samenhangend netwerk van doorfietsroutes tussen alle kernen, met extra aandacht voor veilige routes naar scholen, centra en voorzieningen. Meer fietsstraten horen daarbij. De doorfietsroute F264 richting Nijmegen is daarbij een prioriteit. We blijven met Rijkswaterstaat, Oss en Land van Cuijk in gesprek om een veilige scheiding tussen snelverkeer en langzaam verkeer mogelijk te maken op de Maasdijk bij Reek.

Bij het vernieuwen van wegen is verkeersveiligheid leidend. Daarom kijken we bij herinrichting goed naar de maximale snelheid die past bij de omgeving en de functie van de weg. Voor de

leefbaarheid in Volkel is een veilige tweede oversteek bij de N605 noodzakelijk. Bij voorkeur zien we hier een ongelijkvloerse oplossing en dit pakken we voortvarend op in onze gesprekken met de provincie.

Tegelijk maken we serieus werk van hoogwaardige regionale openbaar vervoer (OV-)verbindingen. De A50 loopt vast en dat probleem lost zichzelf niet op. Dat vraagt om andere oplossingen voor een belangrijke ontsluiting van Maashorst. Daarom zetten we een stevige lobby in voor een snelle verbinding met Eindhoven, bijvoorbeeld via innovatieve OV-vormen zoals verbinding via rails als alternatief voor de overvolle snelweg.

Ook deelmobiliteit zien we als een uitkomst voor het beter benutten van de infrastructuur. We realiseren daarom één of meerdere mobiliteitshubs met deelvervoer en een carpoolplek in Uden. Tijdens de gesprekken met de provincie spannen we ons in om het huidige OV-aanbod in alle kernen minimaal op peil te houden en waar mogelijk uit te breiden. Inkrimpen van het OV is voor ons geen optie.

Parkeerplekken nemen ruimte in die we maar één keer kunnen gebruiken. Wanneer we inzetten op goede mobiliteit per OV en de fiets hoeft niet elke nieuwe woning een eigen parkeerplaats te hebben. Vooral in Uden-centrum is dit een optie, want wie goed bereikbaar is per fiets en OV heeft die parkeerplekken simpelweg niet nodig. Op den duur kan de parkeernorm daarom naar beneden. Daar zetten we nu al de eerste stappen in: we gaan in ons parkeerbeleid kijken naar maatwerk in plaats van een vast getal. In de bestaande wijken stimuleren we alternatieve vervoersmiddelen om de parkeerdruk te beperken. Buiten het centrum behouden we de huidige parkeernorm maar zoeken we actief naar een slimmere inrichting van de ruimte die we hebben. Wanneer de parkeernorm ontoereikend blijkt, zetten we in op maatwerk, onder andere op basis van locatie en bereikbaarheid, om ongewenste parkeerdruk in woonwijken te voorkomen.

We ontwikkelen de Markt tot een groene, bruisende en autoluwe ontmoetingsplek. We nemen daarom deze bestuursperiode een besluit over de inrichting van de Markt inclusief een volwaardig alternatief voor parkeren en bereikbaarheid. Uitgangspunt is dat het centrum van Uden goed bereikbaar blijft voor bewoners, bezoekers en ondernemers. De ruimte om te parkeren wordt indien mogelijk verplaatst. We zoeken naar slimme oplossingen, bijvoorbeeld met verplaatsbaar groen, om ruimte te houden voor de evenementen die nu al plaatsvinden op de Markt zoals onze kermis, Uden on Ice en de weekmarkt.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- Het STOMP-principe (Stappen – Trappen - Openbaar Vervoer - Mobility as a service - Private car) blijft het vertrekpunt bij elke herinrichting en nieuwe ontwikkeling.
- We maken veiligheid van wegen leidend bij herinrichtingen van straten; hierbij krijgen fiets en voetganger meer prioriteit.
- We maken de fietsverbindingen tussen alle kernen in Maashorst beter zodat deze veilig en fijn te gebruiken zijn.
- We gaan het gesprek aan met de provincie en buurgemeenten om een snelfietsroute richting Nijmegen (de F264 langs het Duits Lijntje) mogelijk te maken.
- We blijven in gesprek met Rijkswaterstaat, Oss en Land van Cuijk om een veilige scheiding van verkeer op de Maasdijk in Reek mogelijk te maken.

- We gaan voor een tweede veilige oversteek bij de N605 in Volkel, bij voorkeur ongelijkvloers.
- We richten een actieve lobby richting stakeholders op voor een snelle railverbinding richting Eindhoven als alternatief voor autovervoer op de A50.
- We sluiten aan bij mobiliteitshubs en realiseren één of meerdere mobiliteitshubs in de gemeente om deelvervoer en OV toegankelijker te maken.
- We zetten ons in de gesprekken met de provincie in om het huidige OV-aanbod minimaal te behouden en waar mogelijk uit te breiden.
- We passen ons parkeerbeleid aan en stellen de parkeernorm omlaag waar dat mogelijk is in de bestaande situatie. Bij nieuwe ontwikkelingen in het centrum kijken we kritisch naar de parkeernorm.
- We stimuleren actief gebruik van parkeergarages.
- We nemen voor het einde van deze bestuursperiode een besluit voor de herinrichting van de Markt tot een autoluwe ontmoetingsplek.

6. Leven met de natuur

Natuur, klimaatadaptatie, energie en vergroening

Visie Maashorst 2050: *Verwevenheid met de natuur*

De Maashorst, de Peelrandbreuk, de bossen en het landschap maken samen de basis om hier fijn te kunnen wonen, werken en te recreëren. Die kracht koesteren we. Tegelijk staan we voor grote en urgente uitdagingen in het landelijk gebied: de kwaliteit van de bodem, het water en natuur staat onder druk en vraagt om een integrale benadering en stevige keuzes. We kiezen voor een aanpak waarin natuur, landschap, landbouw, water en leefomgeving in samenhang worden ontwikkeld.

Genieten van natuurgebied de Maashorst en het buitengebied

Natuurgebied de Maashorst is het kloppend hart van onze gemeente: een unieke plek waar natuur, recreatie en ondernemerschap bij elkaar komen. Die balans willen we bewaren en versterken. Daarom zijn de natuurwaarden van de Maashorst en het buitengebied leidend, net als de schillenbenadering. In de natuurkern van de Maashorst staat rust en biodiversiteit voorop. In de levendige schil daaromheen is volop ruimte voor recreatie, ontmoeting en ondernemerschap met aantrekkelijke natuurpoorten, goede wandel- en fietsroutes, recreatief ondernemerschap en nieuwe verdienmodellen.

In de kern van het natuurgebied hoort landbouw niet thuis. Waar kansen zich voordoen, halen we landbouwactiviteiten weg uit die kern, in nauwe samenwerking met de agrariërs en het waterschap. Wanneer landbouwbedrijven niet wegkunnen, motiveren we ze om de bedrijfsvoering aan te passen die beter aansluit bij het karakter van de natuurkern. Wanneer recreatie-activiteiten uit de natuurkernen kunnen verdwijnen, dan worden deze gecompenseerd in de levendige schil rondom de natuurkern. Nieuwe initiatieven zijn alleen welkom als ze bijdragen aan de natuurwaarden. De grote grazers blijven een herkenbaar onderdeel van de Maashorst, in een afgebakend begrazingsgebied. Hun graasgebied groeit gecontroleerd maar bezoekers houden altijd de keuze om routes met of zonder grazers te gebruiken.

Daarnaast werken we aan een sterker netwerk van natuurgebieden. Met gerichte investeringen verbinden we de Maashorst beter met de Reekse bossen, de Trentse Bossen en de Peelse bossen. Met sterke natuurverbindingen, een groen-blauwe structuur en met een uitvoeringsgerichte aanpak. We benutten daarvoor subsidies, strategische grondaankopen en sterke samenwerkingen met partners. Zo maken we de natuur in Maashorst sterker, toegankelijker en toekomstbestendig.

En dan is er nog het bijzondere verhaal van onze geologie en Peelrandbreuk. Die unieke elementen lopen nog steeds als een rode draad uit ons verleden door ons landschap. Deze plekken bieden kansen voor natuur, educatie, toerisme én economie. We dragen dit verhaal breder uit en benutten het als herkenbare identiteit van Maashorst door het zichtbaar te maken voor onze inwoners en bezoekers. Daarmee krijgt de verwevenheid van natuur en landschap ook cultureel en economisch meer betekenis.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We stimuleren de ontwikkeling van een natuurpoort in het gebied rondom Naat Piek. Hier ontstaat ruimte voor een culturele broedplaats met horeca waar natuur, cultuur, ontmoeting en educatie samenkomen.
- We maken het fietspad 'Rondje Maashorst' verder af als attractief fietspad waar mens en natuur elkaar ontmoeten.
- Nieuwe toeristische en recreatieve initiatieven die passen binnen onze natuurwaarden moedigen we aan.
- We verwerven grond op strategische locaties om natuurverbindingen te realiseren en om agrariërs in de kern van het natuurgebied een aantrekkelijk alternatief te bieden.
- We stellen een uitvoeringsprogramma op om de Maashorst beter te verbinden met de Reekse bossen, de Trentse bossen en de Peelse bossen.

Groene leefomgeving in de kernen

Groen is niet alleen van belang voor de uitstraling van onze leefomgeving, maar ook voor onze gezondheid, biodiversiteit, verkoeling en wateropvang. Onze kernen maken we daarom groener, gezonder en klimaatbestendig. Bij nieuwe wijken en projecten is groen niet het sluitstuk, maar het begin. En ook in de openbare ruimte sturen we actief op vergroening. Bestaand groen in de openbare ruimte beschermen we. Waar bomenkap noodzakelijk is om ruimte te maken voor andere urgente ontwikkelingen, dan maken we dat mogelijk. Maar dit vereist passende en ruime compensatie.

Bij herinrichtingen zorgen we met een slimme inrichting voor meer bomen en minder tegels, asfalt en stoepen. Daarbij hanteren wij de 3-30-300-richtlijn als kompas: zicht op drie bomen, dertig procent schaduwbedekking en een koele groene plek binnen driehonderd meter. Dat vraagt investeringen in aanleg, beheer en onderhoud van de openbare ruimte maar lever winst voor de gezondheid, leefklimaat en klimaatadaptatie. We moedigen inwoners aan om zelf mee te doen aan het vergroenen van hun wijk met laagdrempelige initiatieven.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- De 3-30-300-richtlijn blijft leidend bij nieuwe ontwikkelingen en herinrichtingen en we verwerken deze in een maatlat voor ontwikkelaars.
- We vertalen de natuurherstelverordening naar een concrete maatlat voor ontwikkelaars, met eisen voor waterberging, hittebestendigheid, schaduw, biodiversiteit en kwalitatief groen.
- Bovenop onze vergroeningsopgave in het kader van klimaatadaptatie en de natuurherstelverordening, vergroenen we 20.000 m² verharding in de openbare ruimte.
- We nemen als gemeente zelf het voortouw in vergroening in diversiteit, onder andere door middel van een leidraad inrichting openbare ruimte.
- We stimuleren inwoners om hun eigen woonomgeving te vergroenen via tegelwipacties, plantjesuitdeelmomenten en andere laagdrempelige initiatieven.

Klimaatadaptatie en water

Water en klimaat bepalen hoe prettig onze gemeente in de toekomst nog is om in te wonen. We zien de doelen van de Kaderrichtlijn Water niet alleen als een verplichting, maar als kans op een schoner, robuuster en gezonder watersysteem. Daarbij geldt: meten is weten. We versterken de monitoring en zorgen voor goede bronherleidbaarheid, zodat we gericht kunnen

sturen op verbetering van onze waterkwaliteit. Dit pakken we samen op met het waterschap, de provincie, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Tegelijk wordt klimaatadaptatie een vaste pijler van onze ruimtelijke ontwikkeling. In deze bestuursperiode stellen we een klimaatadaptatieplan op met een uitvoeringsbudget en tijdlijn per kern. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen wordt klimaatbestendig ontwerpen standaard: infiltratie, waterberging, schaduw, koelteplekken, minder verharding en sterke groen-blauwe structuren. Bij herinrichting van bestaande straten en pleinen koppelen we deze maatregelen waar mogelijk aan vergroening. Zo bouwen we stap voor stap aan een gemeente die klaar is voor hitte, droogte en hevige buien.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We stellen een klimaatadaptatieplan op met een uitvoeringsbudget en een tijdlijn per kern.
- Water krijgt een expliciete plek in de portefeuilleverdeling van het college zodat het de bestuurlijke aandacht krijgt die het verdient.
- We gaan proactief het gesprek aan met ondernemers, bedrijven en maatschappelijke organisaties om tot afspraken te komen die toewerken naar de doelstellingen in de nieuwe Kaderrichtlijn Water.
- Meten is weten. We onderzoeken samen met onze partners waar de knelpunten voor waterkwaliteit nu zitten en gaan daarmee aan de slag.
- We maken klimaatbestendig ontwerpen verplicht bij nieuwe gebiedsontwikkelingen en benutten actief kansen in de bestaande openbare ruimte.

Afval en grondstoffen

Maashorst zet de huidige manier van afvalinzameling voort en stimuleert inwoners actief om minder afval te produceren en beter te scheiden. Daarbij kiezen we bewust voor de positieve benadering: we belonen goed gedrag in plaats van slecht gedrag te bestraffen. Dit jaar evalueren we de afvalstromen en beoordelen we of we op koers liggen om de doelstelling van 80 kilo restafval per inwoner te halen. Afval is meer dan een restproduct. Dat geldt ook voor oud papier. Het is een grondstof. Vanuit het principe van de circulaire economie zetten we in op het nuttig hergebruiken van afvalstromen: materialen die vrijkomen, verdienen een tweede leven. Daarmee sluiten we aan op de ambities van project Grote Oogst van de provincie en bij de nationale doelstelling van een circulair Nederland in 2050.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We zetten de huidige manier van afvalverwerking door. Hierbij zetten we krachtig in op het verder verlagen van de hoeveelheid restafval per inwoner.
- We zetten in op een circulaire economie waarbij grondstoffen hergebruikt worden, afval verminderd wordt en duurzaam ondernemerschap wordt gestimuleerd.
- We nemen onze opgaven vanuit Nederland Circulair 2050 serieus en betrekken dit in ons beleid.
- Ophalen van papier door verenigingen komt onder druk te staan. Hierover gaan we tijdig in gesprek met verenigingen, ondernemers, inwoners en scholen en kijken naar hun behoeften. Daarbij leren we van de ervaringen van onze buurgemeenten.

7. Onze economie, onze keuze

Economisch profiel, arbeidsmarkt, agrofood, landbouwtransitie en kwaliteitstoerisme

Visie Maashorst 2050: Gezonde economie

Maashorst heeft een sterke ondernemerstraditie. De pioniersgeest, nuchterheid en verbondenheid met de omgeving zitten in ons DNA. Die kracht willen we de komende vier jaar blijven benutten en versterken. We kiezen bewust voor een gezonde economie die maatschappelijke waarde toevoegt. Voor onze inwoners, onze kernen en onze natuur. Niet elke economische activiteit past daarbij. Dat vraagt om keuzes. Tegelijk zien we dat ondernemers geconfronteerd worden met uitdagingen: stikstofregels, netcongestie, en personeelstekorten. De gemeente kan dit niet allemaal oplossen, maar we kunnen wel naast de ondernemer staan als mogelijk-maker.

Sterk economisch profiel

We maken scherpere keuzes welke economische ontwikkelingen wel en niet passen bij de gewenste toekomst van Maashorst. We kiezen voor een economisch profiel dat hoort bij de kracht en identiteit van onze gemeente. We faciliteren bedrijven en ondernemers die maatschappelijke meerwaarde hebben, bijvoorbeeld door middel van goed werkgeverschap of betrokkenheid bij lokale verenigingen en organisaties. Ook blijven we dichtbij het ondernemerschap en de pioniersgeest die in ons DNA zit. We zetten stevig in op vier speerpuntsectoren die bij Maashorst passen:

- Het midden- en kleinbedrijf (MKB): de ruggengraat van onze lokale economie
- De zorg economie: zorg als groeisector, met ziekenhuis Bernhoven als anker
- Agrifoodsector: van boer tot bord, kortere ketens en innovatie in de landbouw
- Kwaliteitstoerisme: bezoekers die bijdragen, niet alleen consumeren en snel vertrekken

Rondom deze vier pijlers bouwen we een goed vestigingsklimaat waarmee we bedrijven en initiatieven die passen binnen dit profiel aantrekken en behouden. We maken ruimte voor nieuwe initiatieven door slimmer om te gaan met bestaande bedrijventerreinen en het gebruik hiervan te intensiveren. Dat kan door inbreiding en optoppen van gebouwen. Voor bedrijven die niet bij ons economisch profiel passen, is niet meer vanzelfsprekend ruimte in Maashorst. In de regio gaan we uit van onze eigen kracht, zonder afhankelijk te zijn van bijvoorbeeld de ontwikkelingen bij Brainport. Tegelijkertijd zoeken we naar de koppelkansen om aan te sluiten bij de ontwikkelingen in de regio.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- Faciliteren is de basis, zo zorgen we ervoor dat we bedrijven en ondernemers die bij ons profiel passen, aantrekken en behouden.
- We gaan slim om met schaarse ruimte voor bedrijventerreinen, door bijvoorbeeld optoppen en inbreiden mogelijk te maken. We maken bewuste keuzes over aan welk type bedrijven we onze vrijkomende kavels verkopen.
- We werken aan een sterkere positionering in de regio en maken een lobbystrategie om kansen te benutten die passen bij Maashorst.

Energie en netcongestie

Netcongestie zet een serieuze rem op zowel woningbouw als de economische ontwikkeling. Het elektriciteitsnet zit vol. Dit is een landelijk probleem, maar er zijn ook oplossingen en kansen die deels lokaal liggen. We kiezen ervoor om zelf regie te pakken waar dat kan. Energieplanologie wordt verankerd als vast uitgangspunt bij alle nieuwe gebiedsontwikkeling. Voor woningbouw en nieuwe wijken zetten we in op slimme oplossingen voor opwek, opslag en verbruik dicht bij elkaar: decentrale energiehub's, batterijopslag op strategische plekken en groepsaansluitingen voor nieuwe gebieden. Daarbij pakken we ook kansen op weg naar een duurzamer en circulair systeem.

Op de bedrijventerreinen pakken we een aanjagende rol: ondernemers samenbrengen rond energievraagstukken, slimme energie-uitwisseling faciliteren en druk uitoefenen op netbeheerder en regio. Daarin zijn we ook selectief: bedrijven die bijdragen aan verlaging van de netcongestie en weinig stroom gebruiken krijgen voorrang. De schaarse beschikbare ruimte vergeven we aan bedrijven die er écht toe doen voor Maashorst en onze inwoners. Bij vergunningverlening wegen maatschappelijke meerwaarde en energieverbruik dus nadrukkelijk mee. Tegelijkertijd trekken we samen op met buurgemeenten, de provincie en de netbeheerder om de capaciteit structureel te vergroten.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We verankeren energieplanologie als uitgangspunt bij nieuwe wijkontwikkeling, zodat energie een integraal onderdeel wordt van gebiedsontwikkeling.
- We nemen het initiatief om ondernemers op bedrijventerreinen samen te brengen rond energievraagstukken en zoeken actief naar slimme, gezamenlijke oplossingen, waaronder energie-uitwisseling en vraag- en aanbodkoppeling.
- We stimuleren pilots voor decentrale energiehub's waarin opwek, opslag en verbruik lokaal georganiseerd worden.
- We faciliteren batterijopslag op strategische plekken in wijken en nieuwe ontwikkelingen.
- We zetten in op groepsaansluitingen en groepstransport voor nieuwe woningbouwgebieden om het net efficiënter te benutten.
- We managen bestaande aansluitingen strakker en werken samen met omliggende gemeenten, provincie en netbeheerder om capaciteit te vergroten.
- We zijn selectiever in het verlenen van vergunningen aan bedrijven die veel energie vragen maar weinig maatschappelijke meerwaarde bieden.
- We trekken samen op met buurgemeenten, de provincie en de netbeheerder om de netcapaciteit structureel te vergroten.

Samen innoveren en duurzaam ondernemen

Maashorst is een plek waar nieuwe ideeën de ruimte krijgen en bestaande bedrijven kunnen verduurzamen. We stimuleren innovatie en ondernemerschap, juist ook voor starters en doorgroeiërs. We zetten de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid voort en versterken deze waar mogelijk, onder meer via Campus Uden en andere initiatieven die bijdragen aan talentontwikkeling, innovatie en kennisdeling. Daarbij hebben we oog voor de behoefte aan ontmoetingsplekken en passende ondersteuning voor startende ondernemers en vernieuwende initiatieven. De gemeente neemt daarbij niet vanzelfsprekend de rol van investeerder of ontwikkelaar. We maken initiatieven van anderen wel actief mogelijk. Waar dat meerwaarde heeft, verkennen we ruimte voor strategische reserveringen of cofinanciering bij innovatieve, duurzame of experimentele projecten. Daarbij zoeken we aansluiting op regionale, provinciale, landelijke en Europese kansen en middelen.

Ook zetten we concrete stappen richting een schonere en circulaire economie. Zelf zetten we sterker in op lokaal inkopen en korte ketens. Wat de gemeente zelf inkoopt is zoveel mogelijk lokaal en duurzaam. We stimuleren bedrijven en ondernemers in het behalen van hun doelen en (landelijke) verplichtingen rond verduurzaming, stikstof en energie. We stapelen geen nieuwe regels bovenop nationaal of regionaal beleid maar staan wel naast onze ondernemers om deze te helpen bij het zetten van de juiste stappen. Maar wie zich niet aan bestaande wet- en regelgeving houdt, kan rekenen op handhaving.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We verwelkomen een nieuw initiatief waar startende en kleine ondernemingen elkaar kunnen ontmoeten en faciliteren dat hiervoor op een passende locatie een initiatief kan ontstaan.
- We blijven investeren in initiatieven zoals Campus Uden, versterken langdurige samenwerking tussen ondernemers en onderwijs en zorgen voor een betere koppeling van het onderwijs met grote zorgpartijen als belangrijke sector.
- We werken samen met ondernemers en ondernemersverenigingen om hun (verplichte) doelstellingen rondom duurzaamheid, stikstof en circulariteit te behalen.
- We passen ons inkoop- en aanbestedingsbeleid aan: lokaal, duurzaam en maatschappelijk verantwoord gaan zwaarder wegen.
- We zetten het project 'Grote Oogst' op de bedrijventerreinen Loopkant-Liessent, Goorkens en Hoogveld voort en passen de lessen die we daar leren toe op andere bedrijventerreinen.

Agrofood en transitie van de landbouw

Maashorst heeft een sterke agrarische traditie. Daar zijn we trots op. Tegelijk is de druk op bodem, water en natuur groot. De landbouwsector staat voor grote en urgente opgaven op het gebied van stikstof, water, bodem, gewasbescherming en verdienvermogen. Wij erkennen dat en kiezen voor een transitie waarin de landbouw toekomst krijgt: innovatief, duurzaam en passend bij ons gebied en wat het landschap aankan. Wij staan daarbij naast onze agrarische ondernemers. Zij zijn onmisbare partners in het buitengebied.

We stimuleren daarom de beweging richting biologische landbouw, kringlooplandbouw, regeneratieve landbouw, natuurinclusieve productie en precisielandbouw. Nieuwe verdienmodellen zoals duurzame voedsel- en vezelteelt juichen we toe. We stapelen geen extra regels bovenop landelijk en provinciaal beleid, maar we helpen onze ondernemers bij omschakeling, innovatie en het vinden van experimenteerruimte. In deze landbouwtransitie richten wij ons op innovatie, kennisontwikkeling, vrijwillige stappen en samenwerking met agrariërs, waarbij ruimte blijft voor verschillende bedrijfsmodellen en ontwikkelrichtingen. Daarbij benaderen we de ontwikkelingen in de landbouw zoveel mogelijk vanuit feiten, uitvoerbaarheid en haalbaarheid. En zetten we structureel in op regionale samenwerking.

Maar niet alles past meer in ons gebied. In de kern van natuurgebied Maashorst en andere natuurgebieden hoort landbouw in principe niet thuis. Waar kansen zich voordoen, zetten we in op transitie naar landbouwvormen die de natuur ondersteunen of voor verplaatsing van de bedrijven met ruilgronden. Voor intensieve teelten zoals sierteelt, lelieteelt en kerstbomen is wat ons betreft steeds minder plek, zeker rond onze natuurkernen en woongebieden. Samen met partners en de ondernemers verkennen we stappen om deze teelten terug te dringen. Bij knelpunten op het gebied van instandhouding van de natuur of de gezondheid van onze

inwoners, bijvoorbeeld door het gebruik van bestrijdingsmiddelen, verkennen we maatregelen binnen het bestaande instrumentarium om deze op te lossen.

Rondom geitenhouderijen staan op dit moment alle ruimtelijke ontwikkelingen op slot. In de directe omgeving van deze bedrijven is het bouwen van nieuwe woningen onmogelijk en de bedrijven vormen een risico voor de volksgezondheid. Tegelijkertijd zorgt deze situatie voor problemen bij de ondernemers. We kiezen we voor een stevige lijn: er is geen ruimte voor nieuwe vestigingen of uitbreidingen van geitenhouderijen. Hierin volgen we het provinciaal beleid. Waar provinciale of landelijke regelingen mogelijkheden bieden voor beëindiging of omschakeling van het bedrijf, dan gaan wij het gesprek met deze ondernemers actief aan.

Om de transitie in het buitengebied echt mogelijk te maken, verandert ook de gemeente. We kiezen voor een actievere rol. Niet langer alleen toetsen en afwachten maar actief het erf op. **We voeren het continue dialoog met agrariërs en ketenpartners om duurzame veranderingen te bewerkstelligen. Dat kan alleen in samenwerking en gesprek met elkaar.** Ook ondersteunen we agrarische ondernemers beter bij innovatie, omschakeling en het omgaan met regelgeving en knelpunten in de praktijk. Agrarische ondernemers kunnen met hun vragen terecht bij een laagdrempelig aanspreekpunt met verstand van de sector. We gaan als gemeente schakelen met boeren, provincie, waterschap en met adviespartners. We helpen de ondernemers bij het vinden van kennis over innovatie en vergunningen. Boeren zijn partners in een gezamenlijke opgave waarbij wij experimenteerruimte bieden zoals in de Noordelijke Peelpoort.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We jagen innovaties en nieuwe verdienmodellen aan. Initiatieven op het gebied van regeneratief en biologisch telen krijgen een streepje voor.
- We steunen agrarische ondernemers bij de doorontwikkeling naar natuurinclusief en duurzaam boeren via een accountmanager.
- Waar mogelijk versoepelen we bestaande beleidsregels en richtlijnen om nieuwe kansen en innovaties mogelijk te maken.
- We gebruiken de omgevingsvisie nadrukkelijk als sturingsinstrument voor toekomstige ontwikkelingen.
- Wij nemen negatieve effecten van onder andere gewasbestrijding voor sierteelt voor onze volksgezondheid serieus. Bij knelpunten acteren we op basis van bestaand instrumentarium.
- Er komen géén nieuwe geitenhouderijen. Als er een stoppersregeling beschikbaar komt, gaan we actief met ondernemers in gesprek over omschakeling.
- We blijven een actieve rol spelen bij de regionale samenwerkingen rond Noordelijke Peelpoort en Agrifood Capital.

Winkelcentra en aantrekkelijke kernen

Een leeg winkelpand trekt meer leegstand aan en geeft een verpauperde uitstraling. We willen dat onze winkelcentra aantrekkelijk blijven voor onze inwoners, bezoekers én ondernemers en dat de regiofunctie van Uden-Centrum versterkt wordt. Met de juiste aanpak laten we onze kernen bruisen. Leegstand van winkel- en bedrijfspanden vraagt om een actieve houding van de gemeente, samen met centrummanagers, ondernemers en eigenaren. We stimuleren herbestemming van langdurig leegstaande panden en voeren de druk op richting eigenaren die panden bewust leeg laten staan. We kijken voor onze centrumgebieden niet alleen naar winkels, maar ook naar wat onze kernen nodig hebben om een aangename

plek te zijn om te verblijven: met een juiste mix van horeca, ontmoeting, werkplekken en woningen.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We denken actief mee over mogelijke herbestemming van leegstaande winkelpanden.
- We onderzoeken en implementeren instrumenten die kunnen helpen tegen (bewuste) langdurige leegstand, zoals leegstandsheffing of andere vormen van druk.
- We bekijken per kern welke opgaven en kansen daar zijn en spelen daar op in.

Kwaliteitstoerisme en recreatie

Maashorst kent een unieke ligging tussen Nijmegen, 's-Hertogenbosch en Eindhoven en met een prachtig natuurgebied op de drempel. Dat trekt natuurlijk bezoekers: per week komen er bijna een miljoen bezoekers naar Maashorst. Daar zijn we erg trots op. Maar toerisme mag niet ten koste gaan van een prettige leefomgeving voor onze eigen inwoners of de natuur. We kiezen daarom voor kwaliteitstoerisme: bezoekers die bijdragen aan de lokale economie, onze horeca en winkels steunen en de natuur respecteren. We professionaliseren onze toeristische aanpak via Explore Maashorst en sluiten aan bij regionale structuren. **Zo zetten we Maashorst beter op de kaart met aandacht voor aantrekkelijkheid, leefbaarheid, recreatie en economische vitaliteit zonder onszelf te verliezen.** Bezoekerscentrum Slabroek blijft hierin een belangrijke rol spelen.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We willen samen met platform Toerisme Maashorst de website Explore Maashorst verder professionaliseren
- We onderzoeken of we samen met regiogemeenten kunnen aansluiten bij Brabant Partners, of zoeken naar andere koppelkansen om Maashorst op de kaart te zetten.

8. Solide van binnen, sterk naar buiten

Financiën, organisatie en regionale samenwerking

Visie Maashorst 2050: Samen mogelijk maken

Een ambitieus akkoord vraagt om een gemeente die er klaar voor is: een organisatie die anders durft te werken en meebeweegt met de ontwikkelingen. Een financieel fundament dat ruimte geeft voor investeren, en een stevige positie in de regio om meer voor elkaar te krijgen dan alleen mogelijk is. Met een solide basis kunnen we sterk naar buiten treden.

Organisatie: proactief, omgevingsbewust en werken vanuit de bedoeling

De opgaven waar Maashorst voor staat vragen om een ambtelijke organisatie die meebeweegt, vooruitdenkt en durft. We verwachten van onze medewerkers dat zij vooruitdenken, kansen signaleren en het college gevraagd en ongevraagd adviseren waar het anders of beter kan. Dat vraagt ook om een organisatie met strategische kennis en expertise die passen bij een gemeente met de omvang en de ambities van Maashorst. We bouwen aan een cultuur waarin werken vanuit de bedoeling de norm is. Dat betekent dat we bij elke afweging niet primair toetsen vanuit regels, maar bij onze besluiten en werkwijzen vooral kijken of een initiatief daadwerkelijk bijdraagt aan de toekomst van Maashorst die we voor ogen hebben en wat daardoor in de praktijk nodig is.

Initiatieven die bijdragen aan onze toekomstvisie worden door onze organisatie herkend, opgepakt en verder gebracht. Dat is soms oefenen en leren. We geven daarom ruimte aan pilots en vernieuwende projecten die misschien nog niet naadloos binnen de huidige beleidskaders passen, maar die ons wel dichterbij het gewenste Maashorst van 2050 brengen. Waar regels knellen, zoeken we alternatieven. Lef hoort daarbij. Het college geeft hierin het goede voorbeeld.

Tegelijk investeren we in digitalisering en innovatie. Slimme digitale dienstverlening maakt het voor inwoners makkelijker om zaken zelf te regelen en geeft de organisatie ruimte om beschikbaar te zijn voor wie persoonlijke of telefonische hulp nodig heeft. Kunstmatige intelligentie (AI)-toepassingen helpen ons meer te doen met de bestaande capaciteit: sneller, beter en efficiënter. We trekken daarin samen op met andere gemeenten en bouwen voort op bestaande best practices. Daarvoor komt een structureel innovatiebudget. **Daarbij benadrukken we dat AI-toepassingen geen beslissingen mogen nemen. De verantwoordelijk persoon neemt altijd zelf de beslissing en draagt hierin eindverantwoordelijkheid.**

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We geven ruimte aan werken volgens de bedoeling en durven in de besluitvorming soms af te wijken van bestaande kaders en afspraken.
- Digitale dienstverlening staat voorop, AI kan daarbij helpen. Telefonische en persoonlijke dienstverlening aan de balie blijft voor wie dat wenst of nodig heeft.
- Er komt een structureel innovatiebudget voor digitale dienstverlening en AI-toepassingen, ook als het rendement hiervan pas op lange termijn zichtbaar is.
- We onderzoeken hoe we een aantrekkelijke en toekomstbestendige werkgever blijven.

Regionale samenwerking

Maashorst staat sterker wanneer we samenwerken met onze regio. Veel van de uitdagingen waar we voor staan op het gebied van woningbouw, mobiliteit, jeugdzorg, veiligheid, economie, natuur en energie kunnen we niet alleen oplossen. Door actief en gelijkwaardig op te trekken met omliggende gemeenten, provincie, waterschappen en regionale netwerken, vergroten we onze slagkracht en invloed. Regionale samenwerking helpt ons om kansen te benutten, investeringen binnen te halen en complexe vraagstukken integraal aan te pakken. Daarbij raagt een sterke regionale positie bij aan een aantrekkelijk ondernemersklimaat en versterkt het de economische ontwikkeling van Maashorst. Zo zorgen we ervoor dat Maashorst niet naast de regio staat, maar er volwaardig deel van uitmaakt als een zelfbewuste en betrouwbare partner.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We gaan doelgericht naar buiten en benutten actief kansen in de regio. Daarvoor stellen we een strategische agenda en lobbyagenda op aan de hand van onze toekomstvisie en samenwerkingsakkoord. Deze agenda's worden om het jaar besproken met de raad.

Financiën

We blijven bouwen aan een financieel gezonde gemeente. Ons uitgangspunt is een sluitende meerjarenbegroting, met terughoudendheid bij het verhogen van lokale lasten. De onroerendezaakbelasting (OZB) stijgt mee met inflatie, maar verdere verhogingen zijn geen automatisch gegeven. Als er extra middelen nodig zijn, kijken we eerst naar interne bezuinigingen, het verkennen van externe financiering, subsidies, publiek-private samenwerking en innovatie. Ambities waarmaken betekent ook keuzes durven maken. We bewaken de balans tussen ambities en sturen actief bij als kosten stijgen of investeringen tegenvallen.

Dit gaan we de komende jaren concreet doen:

- We zorgen voor een financieel gezonde gemeente, met een sluitende meerjarenbegroting.
- We halen lucht uit onze huidige begroting. Het verhogen van de OZB is géén automatisme.
- We zetten in op het binnenhalen van extra subsidies en externe financiering zoals publiek-private samenwerkingen.
- Wij begroten met lef en toekomstgericht. We kijken naar de hoogte van de algemene reserves en waar nodig zetten we dit incidenteel in als dit bijdraagt aan de gewenste beweging in de toekomstvisie.

Portefeuilleverdeling

Hans van der Pas - Burgemeester

- Openbare orde & veiligheid, integrale handhaving en toezicht, brandweer, defensie & vliegbasis
- Handhaving / BIBOB
- Crisisbeheersing (coördinatie)
- Algemene bestuurszaken
- HR en juridisch
- Organisatie(ontwikkeling)
- Positionering, communicatie en representatie/kabinet
- Participatiebeleid (strategisch)
- Informatievoorziening, ICT en data
- Dienstverlening

Jeroen van den Heuvel - Groene groei, Innovatie en Landschap

Eerste locoburgemeester

- Omgevingswet
- Economische ontwikkeling en innovatie
- Toekomstbestendige bedrijventerreinen
- Water, klimaatadaptatie en biodiversiteit
- Milieu, circulariteit en afval
- Toerisme, recreatie en evenementen
- Coördinerend wethouder duurzaamheid

Ramona Sour – Jeugd en Bestaanszekerheid

Tweede locoburgemeester

- Stevige lokale teams
- Jeugdzorg en jongeren
- Onderwijs en onderwijshuisvesting
- Werk en inkomen
- Armoede en schulden
- Inburgering

Franko van Lankvelt – Ruimtelijke ontwikkeling, Woningbouw en Energie

Derde locoburgemeester

- Ruimtelijke ontwikkeling: woningbouw en gebiedsontwikkeling
- Energie en warmte
- Vergunningen en stikstof
- NOVEX Landelijk en Stedelijk / BO MIRT

Cock de Jong – Leefbare kernen en duurzame mobiliteit

Vierde locoburgemeester

- Leefbare kernen
- Beheer openbare ruimte en leefomgeving
- Participatie (operationeel)
- Duurzame mobiliteit/verkeer en vervoer
- Vluchtelingenopvang
- Huisvesting internationale werknemers en statushouders

Ben Maathuis – Financiën, vrijwilligers en vastgoed

Vijfde locoburgemeester

- Financiën
- Grondbedrijf
- Centrumontwikkeling (commercieel) en markten
- Maatschappelijk vastgoed (wijk- en dorpshuizen en gemeente)
- Sport en vrijwilligersorganisaties
- Subsidiebeleid
- Erfgoed en monumenten

Niek van Lanen – Welzijn en gezonde samenleving

Zesde locoburgemeester

- Sterke sociale basis
- Weerbare samenleving
- Welzijn
- Volksgezondheid
- WMO
- Kunst en cultuur
- Hybride leren en arbeidsmarkt
- Coördinerend wethouder inclusie